

1936. ÁPRILIS 4.
Közzététel
N. 224718/929.

LEPOSTA

Dr. Radosseter Robert
Budapest
Diszkrét 2. l. e.

Ara 5 [c]

Szombat, 1936. április 4.
5696. EV. NISZAN 12
XIX. EVF. 87 SZAM

A magyar kormány cáfolja az általános hadkötelezettség közeli elrendelésének hírét

A francia válaszigyezkék három részre oszlik és megdönti a németek hamis jogi érveit. Hitler javaslatai Londonban sem találtak megértésre. Lord Percy volt konzervatív miniszter beszédeben kijelentette, hogy német támadás esetén Anglia azonnal katonailag avatkozik be Németország ellen

Ribbentropp és Lloyd George titokzatos tárgyalásokat folytattak Londonban

Jelentette az Új Kelet, hogy tegnap a világsajtóban és a román főváros lapjaiban nyugtalanító hírek terjedtek el arról, hogy a magyar kormány, Ausztria példáját követve, szintén el akarja rendelni az általános védkötelezettség bevezetését. Ezzel a hírrel kapcsolatban a magyar kormány ma megnyugtató színezetű cáfolatot adott ki, amely szerint a magyar kormánynak nem áll szándékában az általános védkötelezettség közelebbi megvalósítása. A magyar kormány csupán annak leszövezésére szorítkozik, hogy bár közvetlen cselekedettel nem fogja a fegyverkezés és az általános védkötelezettség bevezetését megvalósítani, mindazáltal továbbra is fentartja álláspontját a fegyverkezési jogegyenlőséget illetően és ennek elismerését nem fog megszünni követelni.

Párizsi jelentés szerint Flandin külügyminiszternél tegnap nagyfontosságú értekezletet tartottak, amelyen Paul Boncouron kívül jelen voltak a londoni, berlini, brüsszeli és római francia nagykövete is. Az értekezlet résztvevőinek információi alapján fogja Flandin elkészíteni Franciaország válaszigyezkéjét a német memorandumra, amelyet a Népszövetség elé fogják terjeszteni. A franciák álláspontja szerint Hitler 17 pontja nemcsak a locarnói államokat érinti közvetlenül, hanem a Népszövetség többi tagállamait is, miéрт az egész Népszövetség kompetens ebben a kérdésben határozathozatalra.

Egyidejű londoni jelentés szerint Ribbentropp ezredes és Lloyd George tegnap megbeszélést folytattak egymással a megbeszélés tárgyát és eredményét a legnagyobb diszkrécióval kezelik. Azt hiszik, hogy Ribbentropp Lloyd George véleményét kérte ki a három vezérkar tárgyalásairól s a volt miniszterelnök erre vonatkozó véleményét haladéktalanul a Führer elé terjeszti. Ribbentropp és Lloyd George titokzatos találkozása óriási szenzációt váltott ki az angol közvéleményben, amíg is inkább, mert Ribbentropp, mint hivatalos kiküldött tartózkodik Londonban.

Egyébként beavatott angol politikai körök véleménye szerint az angol, francia és belga vezérkarok közötti tárgyalások a jövő héten megkezdődnek.

A francia válaszigyezkék teljes egészében megdönti a németek hamis jogi érveit

A francia lapok értesülései szerint a francia külügyminisztériumban tegnap tartott értekezleten teljes egészében megállapították annak az emlékiratnak a szövegét, amelyben Franciaország válaszóli fog a német javaslatokra. A francia válasz három részre oszlik. Az első rész megállapítja a német válasz elégtelenségét, a második rész megdönti a németek hamis jogi érveit, a harmadik pedig a franciák nagy konstruktív tervét terjeszti elő, mely hivatalosan megzsilárdítani a békét és amely a Népszövetség, az egyetemes biztonság és az általános kölcsönös segítség alapján épül fel. Lehetségesnek tartják, hogy a franciák a három részt három jegyzékben külön-külön fogják előterjeszteni.

Elkeseredés Berlinben Eden alsóházi nyilatkozata miatt

Berlini jelentés szerint a német sajtó rendkívül elégedetlen Eden tegnapi alsóházi kijelentésével. A Völkischer Beobachter szerint Eden arra kérte Ribbentropot, hogy a német kormány átmeneti időre nyújtson támogatást a nehézségek elsimítására. Milyen támogatást kérhet azonban Anglia Németországtól, ha külügyminiszter olyan kijelentéseket tesz, amelyeket Berlinben csak elkeserődéssel fogadhatnak?

Anglia nyilvánvalóan Franciaország oldalára állott. A Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy Eden szavaiából félreérthetetlenül kiderül, hogy Hitler javaslatai nem voltak kellő megértésre Londonban.

A vezérkarok közt megindult tárgyalások csak a franciák intranzigenciáját fog-

ják növelni. A Berliner Tageblatt is azt a következtetést vonja le Eden szavaiból, hogy Anglia kéz a kézben akar haladni Franciaországgal és a német békejavaslatokkal szemben a locarnói javaslatokat támogatja.

Ha a béketárgyalások nem sikerülnek erre az esetre Anglia már előzetesen lekötötte magát egy Franciaországgal való katonai szövetség mellé.

A vezérkarok tanácskozása befejezett tény amely kétségessé teszi, hogy Anglia betöltheti-e még azt a döntőbírói szerepet, amellyel Németország felruházni akarta. Ez a szerep nemcsak abban áll, hogy tekintetbe veszi Franciaország idegességét, hanem abban is, hogy tekintettel van Németország tekintélyére és méltóságára is.

„Németország a béke egyetlen veszedelme”

Lord Percy, volt konzervatív miniszter, aki a napokban lépett ki az angol kormányból, East Bourneban beszédet tartott, amelyben élesen kifakadt Németország ellen. Kijelentette, hogy a világbékének Németország az egyetlen veszedelme. E veszéllyel szembe kell nézni és

Németországnak világosan tudomására kell hozni, hogy a határok sérthetetlenek és bármilyen támadás azok ellen magával fogja hozni Anglia aktív katonai beavatkozását.

Sajnos Angliában felhangzottak olyan okatlan hangok, amelyek szerint Anglia hamarosan inkább Németország oldalán fog állni, mint a franciák mellett. Ezzel kapcsolatban mindenkit figyelmeztetni kell, hogy a világháború kitérője is az angol

közvélemény egy részének ilyen rosszishozemű félrevezetésének tulajdonítható.

Egyidejű londoni jelentés szerint Lord Zetland, az indiai minisztérium államtitkára tegnap tiltakozást jelentett be a németeknek angol területen folytatott propagandája ellen. Hitler érveinek nincs logikai alapjuk, mégis a béke érdekében javaslatainak egy részét tanulmányozás alá kell venni. Kár volna azonban vérmes reményeket táplálni e javaslatok jövőjét illetően. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a történelem bizonyosságait, amelyek azt mutatják, hogy a német politika vezetői mindig inkább az erőszakra támaszkodtak, mint a józan észre.

Az Evening Standard azt a rendkívül érdekes híradást közli, hogy lord Stanhope angol külügyi államtitkár, a konzervatív párt tegnapi értekezletén azt a feltűnő javaslatot tette, hogy

Tanganyika afrikai gyarmat-területét adják vissza a németeknek, mert az sohasem volt angol gyarmat.

A lap azt hiszi, hogy ez a javaslat ellenében áll Thomas gyarmatügyi miniszter eddigi kijelentésével és arra vall, hogy az angol kormány álláspontja ebben a tekintetben megváltozott.

Titulescu hazajön, hogy nyilatkozzon a külpolitikai helyzetről

A Curentul című bucuresti lap mai számában „Nemzetközi anarchia és ennek veszedelmei Romániára” címmel hosszabb cikket ír az osztrák kötelező katonai szolgálat bevezetésével kapcsolatban. A cikk kifejti, hogy Titulescu állandóan tájékoztatja az uralkodót a külügyi helyzetről. Tatarescu ma találkozik fog Dinu Bratianuval, hogy részletesen megbeszélje vele a külpolitikai helyzetet.

Rámutat a lap Maniu sajtónyilatkozatának jelentőségére is.

Titulescu a külföldön folyó diplomáciai tárgyalások befejezése után eleget fog teni Mihalache és Bratianu George kívánásainak s hazaindul, hogy a kamara külügyi bizottsága előtt beszámolhasson a külpolitikai helyzetről.

London, április 4. Grandi olasz nagykövet kijelentette Sir Robert Vansittard külügyi osztályfőnöknek, hogy

Olaszország Abessziniában respektálni fogja Nagy-Britannia összes jogait és érdekeit.

Ez a kijelentés angol politikai körökben jó benyomást keltett, tekintettel arra, hogy spontán és önkéntes megnyilatkozás volt. A nyilatkozat megszünteti Anglia aggodalmát a Csana tóval kapcsolatban, amelyetől az olaszok alig néhány kilométernyire állanak.

Összehívták a 13-as bizottságot GENF, április 4. Madariaga április 8-ra összehívta a Népszövetség 13-as bizottságát az olasz-abesszini konfliktus simítását célzó lehetőségek tanulmányozása végett. Egyébként az olasz kormány tegnap tudatta Avenol főtitkárral, hogy hajlandó hűsvét után megbízottat küldeni Genfbe.

A németországi zsidó könyvek

A berlini Schocken-Verlagnak, ennek a vezető német-zsidó kiadónak, van egy Bücherei című sorozata, amely dícséretes és ráadásul rendkívül érdekes programot vállalt: A zsidó irodalom hatalmas kincsesházából, mindenekelőtt az ősi héber írásokból, összeválogatja, ha ennek szüksége adódik, le is fordítja a mai olvasót érdeklő részt — a tapasztalat azt mutatja, hogy ez a rész egyre terjedelmesebbé válik — és gyakran kétvevő, az eredetit és a fordítást egyképpen tartalmazó, kiadásokban viszi be megint a kötődatba. Elfelejtett, vagy ritka könyvekből új kiadásokat rendez. Költőket szőlaltat meg, akik a ma hangulatát és meglátásait tolmácsolják, tudósokat juttat szóhoz, akik a múlt és a jelen problémáit világítják meg.

Ez a sorozat jellemző módon a Jesajahu vigasz-szózatával indult. Aztán a Jehuda Halévi cionidai csendültek fel benne. Majd a bibliai József-történet, Buber által összeválogatott chassid elbeszélések, Josephus önéletrajza és az Agnon naiv-népies hangú, bölcs keleti-zsidó történetei, közmondások, tréfák és a Maimonidesz műveinek jellemzőerű részletei, a Bialik életrajza és midrásim következetek szép, tarka egymásutánban. Es hely jutott benne — beérem két példával — a német Gregorovius jó tegnapi gettóleírásának épp ugy, mint a Bickermann hipermodern Makabeus analízisének.

Ebben a változatos, kedves és okos gyűjtésben jelent meg az a három könyv is, amit a következőkben futtában ismertünk.

A Bücherei 35. száma az alexandriai Philonak (ante 20-tól post 40-ig élt) két történelmi művét tartalmazza. Az egyik Flaccusról, Egyiptom zsidóellenes praefectusáról szól, a másik a serelemek miatt Caligula császár elé járuló zsidók követéséről. Gyűjtőnevük: Isten hatalmának bizonyosságai. Mert Philo a történetírásban is az ősi zsidóság utját járta. Vagyis: Istennek megnyilatkozását látja az eseményekben. A Flaccus zsidóellenes tevékenységét, majd keserves végét a midda keneged midda elvénél illusztrálására írja le voltaképpen. Ez a célkitűzése világosan kifejezésre jut a száműzött és a haláltól rettegő Flaccusnak fohászában, amelyet persze Philo ad a szájába. A zsidók Isten védnöksége alatt állanak. Aki vét ellenük, Isten ellen vét és pontosan a bűne szerint bünhődik. Flaccus túrta, hogy az alexandriai csöcselék megrabolja a zsidókat. Azért vesztette el a vagyonát. A polgári jogaitól és a becsületüktől fosztotta meg a zsidókat. Ezért történt, hogy őt viszont a császár fosztotta meg a polgárjogától és száműzte. Túrta, sőt a törvény ellenére megparancsolta, hogy a zsidókat a teatrumokban pellengérré állítsák és megkínózzák. Ezért hurcolták aztán őt szegyzenszetre végig Itálián és Görögországon. A halála is sajátos módon következik be: A porozlók szitává lyukasztják a testét. „Mert az isteni igazságszolgáltatás megkívánta, hogy ugyanannyi kardcsapás érje Flaccust, mint amennyivel a jog és a törvény ellenére a zsidókat kivégeztette.” Flaccusnak — fejezi be Philo — pusztulnia kellett, hogy a halálával is bizonyítsa, Isten nem hagyja cserben a zsidókat.

A Caligulanál instanciázó zsidó követség viselt dolgait a szemtanú közvetlen tapasztalatának erejével és megbízhatóságával ismerteti Philo, aki maga is, bizonyára vezéri sorban, tagja volt ennek a híres legatio-nak és aki egyebekben is valószínűleg diplomáciai tanácsadója volt Agrippa zsidó királynak, s így alapos ismerője a politikai helyzetnek. Ez az írása tehát fontos történelmi kultú.

Az új fordító, Hans Levy-nek hívják — ez nagy érdem — egészen mai nyelven tudja visszaadni a Philo tulzsufoit, hogy úgy mondjam — barokk stílusát. A jegyzeti tanulmányok, kulturáltak, a megállapításai helyesek, sajnos, alig-alig beszél a Philo irodalmi munkásságának többi részéről. Pedig elsősorban bibliamagyarázó — igaz, hogy a biblia eredeti héber szövegét sehogyssem, vagy a legjobb esetben gyengén ismerő és ezért a szeptaugin-tára alapító szövefjétséiben gyakran eltévelyedő bibliamagyarázó — aztán teológus — a kereszténység két alapvető dogmája, a Philo révén alakul ki és például a János evangéliuma az ő legoszával kezd — és filozófus, a zsidó-görög szintézis betetőzése volt. A tör-

HÜLEST

OL

ABB PIRÓ FOG-FAJÁST

kormány rendkívül politikai élet krike kell következni állítólag kijelentette, hogy a kormány megindult.

m és ipar-romániai biztetéről

A kereskedelem hivatalosan közli

társaság helyek kapcsán a ke-minisztérium, az e tartozó Biztosítási figyelembe véve aniai igazgatósága a nevezett tár-helyzetének felül-

amely a társaság helyzet alapján ért, hogy a társasági, amelyeket képviselnek, te-felügyeleti ható-értékekben és a ok megalakulási-kozó törvénynek

országban van rendeltetésekkel romániai bizto-ül szolgálnak.

njalban égzik ant

or.) Ejjékor a szö-zte a vizsgálatot n. A bíróság meg-komoly indokok Ennek következe-re szombaton haj-időszámítás sze-

as indul pök ellen

kamara tegnap-többségi 60 kép-tot nyújtott be, plomeu püspöknek aslatot a kamara

megmérge-Stelescu vét

Beza heveinek a-en felhozott vád-ivei most Beza-kiade ellen vádas-gy nevezett meg-odreanul.

ténétirői szerepe, bármilyen jelentékeny, csak másodsorban jöhet számításba. Helyén lett volna tehát a bevezetőt a Philo teljes jelentőségének megismertetésére kiszélesíteni.

A jeruzsálemi egyetem Kabbala tanszékének professzora, Gerhard Scholem állította össze a Bücherei 40. kötetét, mely nyomdatechnikai szempontból is figyelemreméltó alkotás és amely a Zohármak, a Kabbala főművének ismertetését szolgálja. Még pedig két módon: egy széleskörű bevezetés segítségével és a Zohár alapvető része egyik jellemző szakaszának fordításával. Ennek a résznek Szitré Tóra, vagyis a tóra rejtelméi a címe. Az a rész pedig amit Scholem lefordít a világteljesítés rejtelméit bogozgatja a Beresit első verseire építlen és a kabbala sajátos szempontjából. Nota bene: Először történik, hogy kurtításoktól mentes, összefüggő fordítást kapunk a Zohárból, olyant, amely „az eredeti minden célzását, elkalandozását és körülményességét pontosan nyomon követi.”

A terjedelmes bevezető először történeti szempontból vizsgálja a Zohárt. Aztán az irodalmi jellemzését igyekszik adni. Majd a keletkezésének idejét és szerzőjének kilétét próbálja meghatározni. Scholem ezután a Graetz hipotézise felé hajlik és a maga részéről is a Mose ben Semto de Leon (13. század) szerzősége mellett kardoskodik. Nemrégiben még más véleménye volt, ami az eféle elméletek bizonytalansága és részben az önkényessége mellett szól. Különben Schocken maga is csak későbbi időponttól reméli az exakt és a vitát lezáró bizonyítást. Tehát egyelőre még nem vagyunk a feltételen bizonyítékok birtokában.

A bevezető második része a Zohárnak Istentől vallott felfogását, a tiz szefirotot és ezeknek szimbolikus jelentőségét ismerteti. A bevezetésnek, főképpen pedig magának a kabbalának megértéséhez, a tudásbeli felkészültségen túl bizonyos lelki dispositio szükséges, amely viszont nem mindenkinek ügye. Ezoterikus ismeretág a kabbala: És akikre hat, akiknek lelki centrumába nyomul, nem mindig tűndökölnék a róla szóló alapos ismeretekkel.

Jüdische Memorien aus drei Jahrhunderten a címe a Bücherei 52-53. számú kettős kötetének. Hans Bach állította össze különböző személyenyekből, amikre a 17-től a 19. századig élt tizenkét zsidó önéletrajzi írásából emelt ki. A sort Ascher Lewi, a 30 éves háboru kortársa nyitja meg krónikaszerű feljegyzéseivel. Utána a zsidó memoár irodalom klasszikusa, a hammelni Glückel következik. Az egyik töredékben pompásan eszteli ez a nyitott szemű, okos nagyszonyon a Sabbatai Zewi messiásnak hitt személye körül felburjánzó bizakodó, sőt menetkés hangulatot. A könyv harmadik szereplőjét, Aron Isakot inkább Aron Petschirtecher néven ismeri a tudomány. (A név a foglalkozását jelzi.) Kapcsolatai vannak a pozsonyi zsidók multjával is rabbi Mose Charif ottani rabbi orvos-fia, dr Mordeche Rófe révén. A beteg, lerongyolt vándorlegényt — ebben az állapotban állított be hozzá M. — ő segítette a tanulmányai befejezéséhez és ahhoz, hogy doktorizálhasson. Ahogy a feljegyzéseiben elpanaszolja, nem kapott köszönetet érte. Mordeche doktor szerinte „szélhámos csaló módjára állott odébb [Stein]től.”

Egészen más világ a Schocken-könyv negyedik autorjának, Henriette Herznek világa. A Mendelssohn idejéből zsidó szalonok egyik leghiresebbjének központja, tűndöklő napja volt ez a spanyol-zsidó származású asszony, a Humbolt-fivérek barátnője, a Schleiermacher — a modern protestáns teológia uttörője volt — lelki menyasszonya, a Börne ideálja, a „tragikus muzsa”, ahogyan a kortársai nevezték.

A csavargó és cinikus litván böcs, Salomon Maimon következik utána, majd Hermann, a berlini bankár, Moritz Oppenheim, a zsidó családi élet híres festője, Berthold Auerbach, a német parasztság első regényírója, Therese Devrient, a színésznő Steinthal és Lazarus egyetemi professzorok és Julius Rodenberg, a híres Deutsche Rundschau — ebben a folyóiratban jelentek meg a Keller és a Fontane művei — szerkesztője. A sort Sigmond Mayer, a pozsonyi gettó szállította, a későbbi bécsi ruhagyáros zárja be, aki Bécs város életében is szerepet játszott. Irodalmi mű-

ködést fejtett ki, politizált, azonban képviselő, amint ezt Bach tévesen írja róla, sohasem volt.

Ez a sokféle milióban, sokféle viszonyok között élt és erősen különböző készségi és szempontu memoár-író sokfelől világít rá a maga idejének és környezetének életére és sokkal mélyebb bepillantást enged a zsidóság életébe, mint a hivatalos történetírás, amely — amint szellemesen szemére vetik — nálunk, zsidóknál voltaképpen martirologia és irodalomtörténet és csak nagyon keveset, vagy éppenséggel semmit sem tud a névtelen nagy tömegek hétköznapi életéről. Ennek a tömegnek életét a vallási döntvények, az u. n. saálot vetusovot és az eféle memoárok segítségével ismerjük meg voltaképpen.

A németországi menekültek népszövetségi főbiztosa Tel-Chajban és a németországi zsidó ifjuság körében

Jeruzsálem, április 4. Jelentette az Uj Kelet, hogy Sir Neill Malcolm tábornok, a németországi menekültek népszövetségi főbiztosa, Palesztinába érkezett. A szíriai határállomásnál a főbiztost J. Gordon, a Jewish Agency képviselője fogadta. A főbiztos másnap meglátogatta az északpalesztinai Metulah kolóniát, majd déli 12 órakor Tel-Chajba érkezett, ahol a németországi zsidó ifjuság csoportja fogadta, mely Tel-Chajban végzi hahsarját. A magasrangú vendég tiszteletére meleg ünnepséget rendeztek az ifju telepesek.

Malcolm tábornok megnézte a telchaji házakat és különösen melegen érdeklődött a kvuca könyvtára iránt. Együtt ebédel a fiukkal és örömeinek adott kifejezést

A szerkesztő előszavában néhány olyan megállapítás lábatkankodik, amely nem igen, sőt egyáltalában nem állja meg a helyét. Die Frömmigkeit klammert sich an den Buchstaben, — pécézem ki csak amugy kapásból az egyik mondatát. Ez a „betűragás” a szellemi letérés egyik tünete lenne a meglátása szerint. Nincsen igaza. Mert ezt a lenézett, megvetett betűragást — a vallástalan Klatzkint idézem — magasztos cél mozgatja: a nemzeti közönségnek és e közönség minden tagjának életét akarja a legkisebb részletekig menően, előírások és rendeletek által gondosan szabályozni. Ellenkezőleg, ez a betűragás jó jel: a törvény erejére vall. A világért sem lehet tehát hebehurgyan a leromlás tünetének minősíteni! (G. S.)

afőlött, hogy együtt lehet a zsidó ifjusággal, mely elhagyta Németországot és Palesztinában új élet építéséhez kezdett.

— Az egész világ szeme — mondotta a főbiztos — a palesztinai zsidó nemzeti otthon építésére figyel. Majd megelégedésének adott kifejezést a telchaji csoport nevelési és munkamódszamai fölött. A tábornokra mely haitást gyakorolt az első találkozás a Németországból Palesztinába vándorolt zsidó ifjusággal.

A főbiztos ezután Jeruzsálembe utazott, ahol mint jelentettük már, a palesztinai főkormányzóval és a Jewish Agency vezetőivel folytatott beható tanácskozással.

Diezengoff főpolgármester biztónak mondja a palesztinai gazdasági helyzetet

„Az utóbbi idők gazdasági megpróbáltatása szükséges és hasznos volt gazdasági fejlődésünkre” — mondotta Tel-Aviv főpolgármestere

Jeruzsálem, április 4. Diezengoff, Tel-Aviv főpolgármestere érdekes nyilatkozatot adott a sajtónak a palesztinai gazdasági helyzetről. A zsidó város feje többek között a következőket mondotta:

— Véleményem szerint a jelenlegi palesztinai gazdasági helyzetre egyáltalán nem alkalmazható a „krízis” kifejezés. Formális gazdasági válságról nem lehet szó. Hangsúlyozni kell azonban azt a tény, hogy az ország zsidó lakosságának életstandardja az utóbbi időben kétségtelenül igen magas volt. A luxuscikkek behozatala erősen felduzzadt. Lélektanilag ez más területekre is kihatással volt, így például az építő piacra, és magával hozta a házbérek abnormális emelkedését.

— Ez annak az állapotnak volt a következménye, amelyet általánosan „prosperití”-nek neveztek. En azt hiszem, hogy egyáltalán nem volt „prosperití”, mint ahogy

krízis sincs ma. Eppen úgy, mint ahogy akkor csak egy tényleges, de semmiesetre sem tulhajtott jólét uralkodott, éppen ugy alaptalan ma a sok beszéd krízisről.

— En azt hiszem, hogy az a viszonylagos gazdasági visszaesés, mely néhány hónappal ezelőtt állott be és akkor krízis veszedelmét és félelmét ébresztette, igen hasznos lesz az országra, mert jó befolyást fog gyakorolni azokra, akik a prosperití napjaiban elvesztették a fejüket. Ma több gondot fognak fordítani arra, hogy vállalatokat egészséges alapokra fektessék és ne siessék el dolgukat. Meg vagyok győződve, hogy azt, amit legutóbb gazdasági életünkben megéltünk, szükséges és egészséges volt a mi gazdaságunkra és állítom, hogy a legnagyobb optimizmussal nézek Palesztina jövőbeni gazdasági fejlődése elé.

Tizenhatév alatt hétszeresére emelkedett a palesztinai zsidó lakosság lélekszáma

A zsidó városok és a zsidó kolóniák számszerű növekedése a Jewish Agency hivatalos statisztikáinak tükrében

Jeruzsálem, április 4. A Jewish Agency statisztikai hivatalának jelentése szerint 1935-ben 75 ezer lélekkel gyarapodott a palesztinai zsidó lakosság és 1935 végén az ország összlakosságának 29.8 százalékát képezte.

A palesztinai Jisuv számszerű növekedéséről és fejlődéséről az alábbi érdekes számokat közli a statisztika:

1931-ben, a kormány által rendezett általános népszámlálás alkalmával Palesztina zsidó lakóinak száma 174.610 volt, vagyis az ország összlakosságának 18 százaléka.

1922-ben, az akkori népszámlálásnál a zsidó lakosság lélekszáma 85.790 volt, vagyis az összlakosság 11 százaléka. A háboru végén 57 ezerre becsülték a Palesztinában élő zsidók számát, vagyis az összlakosság 9.7 százalékát képezték.

Eszerint 16 év alatt 318 ezer lélekkel gyarapodott az ország zsidó lakossága, vagyis az összlakossághoz arányitva, 9.7 százalékról 29.8 százalékra emelkedett. A zsidó lakosság természetes szaporulata ugyanezen idő alatt 52 ezer lélek volt. A bevándorlás ebben a periódusban 266 ezer

K. P. ...
1936. 11. 11. ...
R.p.
Tisztátlan, pattanásos arc, zsiros fénylő bőr ellen: Földes-féle Margit Crème
Dr. Kormet

lelket foglalt magában. Mértani sorrend formájában kifejezve, kitűnik, hogy Palesztina zsidó lakossága átlag minden 6-7 éves időszakban megduplázódik, olyképen, hogy évente 12 egyénnel növekedik 190 lakos után.

Különösen érdekes a palesztinai városok lakosságának állandó növekedése az elmúlt 13 év alatt.

Jeruzsálemben 1922-ben 33.970 zsidó lélek élt, 1931-ben már 53.740 és 1933 végén 71 ezer. Vagyis a főváros zsidó lakossága az elmúlt 13 év alatt 37.030 lélekkel növekedett.

Tel-Avivnak 1922-ben 15.070 zsidó lakosa volt, 1931-ben 46.320 és 1935 végén 135 ezer. Vagyis 13 év alatt 119.930 lélekkel növekedett a város lakossága, vagyis megkilencszereződött.

Haifa zsidó lakossága nyolcszorosára emelkedett ezen 13 év alatt. 1922-ben mindössze 6.230 zsidó élt a városban, 1931-ben már 16.020, 1935 végén már 50.000 a város zsidó lakosságának lélekszáma.

Sokkal kisebb méretű a fejlődés Jaffában és Tibériásban. 1922-ben Jaffának 5090, 1931-ben 7.750 és 1935 végén 19.000 zsidó lakosa volt. Itt tehát megháromszorozódott a zsidó lakosság lélekszáma. Tibériásban 1922-ben 4.436, 1931-ben ötezer 390 és 1935 végén 7 ezer zsidó lakott. Itt 60 százalékos emelkedés volt az elmúlt 13 év alatt.

Az egyetlen város, ahol visszaesett a zsidó lakosság száma, Szafed, ahol 1922-ben 2.990, 1931-ben viszont 2.550 zsidó élt, míg 1935 végén márcsak 2000.

A zsidó mezőgazdasági kolóniák száma ezidőszakra: 205. Ezek a kolóniák főleg a tengerparti zónára, az Emek Jezreelre és Galiléára koncentrálnak. E kolóniáknak több, mint a fele 200 léleknél nagyobb lakossággal rendelkezik. A zsidó mezőgazdasági telepek között 7 nagykolónia van, melyeknek összlakossága 45 ezer lélek, vagyis az ország zsidó mezőgazdasági lakosságának a fele. A zsidó mezőgazdasági kolóniák lakosságának száma az elmúlt 13 év alatt meghatszorosozódott, nevezetesen 15.170 (1922) lélekről 91 ezerre (1935) nőtt.

BOGARAK,
tűcsök, poloskák, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipaszttíthatók a **KATOL** japán rovarpor által.
K. E. Kallbazar București, Str. Ștefan I.

1936 **uj KÖNYVVITEL**
Dr Kuntner egyet. tanár: Bevezetés a könyvviteli ismeretekben. II. kiadás, 300 lap és melléklet. Lei 264 LEPAGE-nál Cluj.

Külföldi utamról visszatérve
női ruhaszalonomat
ujra megnyitottam.
Böske Gratz
Cluj, Calea Regele Ferdinand 59.
Eredeti modellek Eredeti modellek

és ÖSSZ

A korr

Bucuresti, ág...
tertanács ülésé...
tak le a kormá...
robbantak ki k...
sulyos elvi elle...
panganak a Ta...

A kormányb...
azelsőjobbaldal...
tevékenysége m...
jobbaldali poli...
lérből kibujt a...
kormány elég...
hogyan egy cuzis...
is valóra váltse...

Az igazságüg...
ler szelleme un...
hogyan a több t...
polgársági kérv...
Pop Valer az...
akadt olyan ki...
még ha rendbe...
ügyei, elintéző...
szemben amiőt...
igazság pelotáj...
nyek intéződn...
ráirja: „vérsze...
„állampolgár“...
városi tanácsos...
előtt Ordea és...
kedettséggel b...
gekről, a zsidó...
Nem beszél...
lyet bizonyos...
mekkel szembe...
nagy engedéke...
süggyminiszte...
tóival szemben...
rokonszenvét...
ma bizonyos...
sit.

A névtörvén...
a szákból. Pop...
ségekben, nem...

Select M...
Schne...

Mé...
a pa...

Madgea...
Dinu

Bucuresti,
A parlament...
dig izgalomb...
ményt. A na...
Madgearu v...
egyébként a...
nöke, rendkiv...
neki a kormé...
bezárasa mia...
gearuak ezt...
táru, a libe...
Raza közli te...
— A korr...
mondotta Ma...
határidő előt...
ülésszakát, k...

A fajvédő Pop Valer és a demokrata Iamandi összecsapása a minisztertanácson

A kormány két ellentétes pólusának összecsapása a névtörvény körül

Bucuresti, április 4. A tegnapi minisztertanács ülésén viharos jelenetek zajlottak le a kormány tagjai között. Először robbantak ki komolyabb formában azok a súlyos elvi ellentétek, amelyek régóta lapanganak a Tatarescu-kormány kebelében.

Két pólus a kormányban

A kormányban Pop Valer képviseli a szélsőjobboldalt. Az igazságügyminiszter tevékenysége messziről magán viseli a jobboldali politikuskok bélyegét. Pop Valerből kibújt a régi cuzista, s a Tatarescu kormány elég jó talajnak bizonyult arra, hogy egy cuzista elveit, ha csak részben is valóra váltsa.

„Vérszerint...“

Az igazságügyminisztériumban Pop Valer szelleme uralkodik. S ez azt jelenti, hogy a több tízezernyi kisebbségi állampolgársági kérvény ad-acta került. Amióta Pop Valer az igazságügyminiszter, nem akadt olyan kisebbségi polgár, akinek még ha rendben is voltak az iratai s az ügyei, elintéződött volna a kérvénye. Ezzel szemben amióta ez a szellem urálja az igazság pletóját, csupán azok a kérvények intéződnek el, amelyekre az előadó ráírja: „vérszerinti“. „Alattvaló“, vagy „állampolgár“ már nem elég a volt cluj-i városi tanácsosnak, aki néhány évvel ezelőtt Oradea és Cluj között meglepő emelkedettséggel beszélt nekünk a kisebbségekről, a zsidókról.

Nem beszélünk arról a türelemről, amelyet bizonyos hatóságok a jobboldali elemekkel szemben tanúsítanak. Sem arról a nagy engedékenységről, amelyet az igazságügyminiszter a jogi fakultás hallgatóival szemben tanúsított, hogy a diákság rokonszenvét megnyerje, amely diákság ma bizonyos politikai magatartást tanúsít.

Kibújt a szeg a zsákból

A névtörvénynél azonban kibújt a szeg a zsákból. Pop Valer útni akart a kisebbségeken, nem tudta, hogy ezzel a kimon-

dottan cuzista és fajvédő törvénnyel éppen ellenkező célokat fog elérni. A törvény, bár szándéka kétségtelenül kisebbségellenes volt, megakadályozza a nem románoknak, hogy megváltoztassák a nevüket. Gátat vet tehát az asszimilációnak. Ezzel szemben a háboru utáni évek első olyan törvénye, amely nyíltan különbséget tesz román és nemromán állampolgárok között. A törvény nem a kisebbségek, hanem a kormány két tagjának, Victor Iamandinak és Victor Antonescunak erélyes tiltakozását váltotta ki.

A másik pólus

Iamandi államminiszter megállapította, hogy a kormány egyes tagjai a fajvédő politika vizeire irányítják a kormány bárkáját. Iamandi felhívta kollégáinak figyelmét a liberális párt eredeti programjára, emlékeztette kollégáit I. G. Ducára, a párt tradícióira...

Iamandi rámutatott arra, hogy a „névtörvény“ először tesz különbséget az ország állampolgárai között s követelte a törvény módosítását oly értelemben, hogy ez ne tegyen különbséget született román és kisebbségi alattvaló között.

Iamandi kijelentette, hogy amennyiben a kormány nem járul hozzá az általa ker

módosításhoz, benyújtja a lemondását.

Ezután Antonescu pénzügyminiszter szólalt föl s helyeselte Iamandi kifogásait, kérve, hogy a minisztertanács ne fogadja el Iamandi lemondását. Ez meg is történt s a névtörvénynek azt a részét, amely megengedi, hogy olyan románok, akiknek komikus nevük van, megváltoztathatják a nevüket, oda módosították, hogy minden román alattvaló, akinek nevetséges a neve, élhet a névtörvény jogjaival.

Vajjon ki lesz erősebb ebben a küzdelemben, Iamandi-e, vagy Pop Valer? Vajjon ki mögé áll majd a liberális párt a régi kipróbált liberális Iamandi, avagy az új-liberális Pop Valer mögé? (—del)

PUDER
AJAKRUZS
ARCPIROSIÓ
minden arcbőrhöz
tökéletesen alkalmazható
színek és műánszok

BUCUREȘTI, STR. ROMULUS 68

Select Muzgő

Ma utoljára:

Zsákbamaeska

SZILÁGYI és EISEMANN nagyszerű operettje, főszerepekben:

Schneider Magda, Wolf Alibach Reffy, Theo Linden

Hétfői kezdettel: Pat és Patachon
közkedvelt komikusok legújabb filmje: **A leányrablók**

Még mindig nagy az izgalom a parlamenti ülészek váratlan berekesztése miatt

Madgearu Virgil élehangú támadása a kormány ellen. Dinu Bratianu hivatalosa is tiltakozik a kormány eljárásával szemben

Bucuresti, április 4. (Az Uj Kelet tud.) A parlament csütörtöki bezárása még mindig izgalomban tartja a politikai közvéleményt. A nemzeti parasztpárt főtákará, Madgearu volt pénzügyminiszter, aki egyébként a parlament csoportnak is elnöke, rendkívül éles nyilatkozatban támadta neki a kormánynak a parlamenti váratlan bezárása miatt. Feltűnő, hogy Virgil Madgearunak ezt a nyilatkozatát Dinu Bratianu, a liberális párt elnökének lapja, a Raza közli teljes egészében.

— A kormánynak az az eljárása, — mondotta Madgearu — hogy két nappal a határidő előtt berekesztette a képviselőház ülészekát, leleplezi a kormánynek azt a

gyáváságát, amellyel fontos viták elől menekülni akar. A legnagyobb visszaélést azonban a kamara elnöksége követte el. A képviselőház elnöksége, amelynek legalább külsőleg meg kell őriznie a parlamentáriszmus látszatát, most nyíltan leleplezte önmagát. Még nincs két napja, hogy a kamara elnöke kijelentette előtte, hogy a parlament szombaton veszi ki szabadságát. A parlamentnek csütörtökön való megletésszerű bezárása leleplezte a kamara elnökét, aki nem jelenhetik meg a jövőben, pirulás nélkül az interparlamentáris unió ülésein, ahol eddig hamis köntösben jelent meg, mint a parlamentáriszmus védője. De még súlyosabb a kormány helyzete, amely

gyáván megszabad bizonyos kérdések elől, amelyeket az ellenzék napirendre akart tűzni.

— Elsősorban a kormány jól tudta, hogy az ellenzék nem tűri a miniszterelnök és hadfelszerelési miniszter részéről, hogy ne jelenjék meg a nemzetvédelmi bizottság előtt a hadsereg felszerelési programjával és az eddigi eredményekkel. Miután nem választott arra a felszólalásomra, melyet a nemzeti parasztpárti parlamenti csoport nevében tettem, csütörtökön akartam ismételtelen felszólítani a miniszterelnököt, hogy hozza a hadfelszerelési kérdést a parlament elé.

— Másodsorban: a parlament elé terjesztettük azt a törvényjavaslatunkat, mely parlamenti vizsgálatot követel a kormány külkereskedelmi, külföldi kifizetési politikája ellen, amelyben természetesen a Cagero-ügy is bennfoglaltatik. A törvényjavaslat teljes egészében részletezi és ismerteti a kormány külkereskedelmi politikáját és azokat a következményeket, amelyekkel ez a politika az országra nézve jár. A kormány tudomást szerzett, hogy ez az interpelláció utban van és pedig egy reggeli lap indiszkrétciója folytán. Aki az interpelláció szövegét elolvassa, meg fogja érteni, hogy miért kellett megszöknie a kormánynek ezelől a javaslat elől.

— Az ankétra vonatkozó indítványt nem lehetett volna elutasítani, mert a parlament éppen néhány nappal ezelőtt szavazott meg egy sokkal jelentéktlenebb

a drajnai közbirtokosság kérdésében parlamenti vizsgálatot.

— Harmadsorban: Ausztriának az a határozata, hogy az általános hadkötelezettséget bevezeti, ami a st-germaini békeszerződést szegi meg, beavatkozást tenne szükségessé, amelyre vonatkozólag a nemzeti parasztpárti parlamenti csoportja éppen a parlament bezárásának délelőttjén fogadott el határozatot. Végül itt van a Duca-gyilkosság ügyében elfogadott azon indítvány, hogy rendeljék el ennek felülvizsgálását és amelynek mi is különös jelentőséget tulajdonítottunk. A kormány a parlament törvénytelen felfüggesztésével ennek a vizsgálatnak is elejét vette. A kormány minősíthetetlen eljárása, amely egyben gyengességét és a felelősség elől való menekülését is jelenti, felhatalmazza a nemzeti parasztpártot, hogy egyenesen az ország népéhez forduljon azzal a kormánybuktató kampánnyal, amelyet késedelem nélkül megindít.

Vegyen a termelőtől!

Legszebb blondel- és lécrámák, modern fém-rámák állandóan raktáron.

Művészi festmények mélyen leszállított áron.

„PAX“ Cluj, C. Victoriei 6.

lan,
s arc,
nyló
n:
léle
éme
met

értani sorrend
k, hogy Pa-
g minden 6—7
dik, olyképen,
növekedik 190

esatnai váro-
növekedése az

3.970 zsidó lé-
és 1933 vé-
os zsidó lakos-
37.030 lélekkel

5.070 zsidó la-
és 1935 végén
att 119.930 lé-
lakossága, va-

nyolcszorosára
att. 1922-ben
városban, 1931-
én már 50.000
lélekszáma.

fejződés Jaffá-
ben Jaffának
5 végén 19.000
t meghárom-
g lélekszáma.
1931-ben öt-
er zsidó lakott.
volt az elmúlt

l visszaesett a
ed, ahol 1922-
t 2.550 zsidó
k 2000.

kolóniák száma
olóniák főleg a
k Jezreelre és

E kolóniáknak
nél nagyobb la-
zsidó mezőgaz-
gykolónia van,
5 ezer lélek,
őgazdasági la-
mezőgazdasági
a az elmúlt 13
nevezetesen
ezerre (1935)

oskdk, legyen
le rovarok ra-
asztíthatók a

TOL

urpor állal.
Str. Szarai 7.

WITEL

vezetés a könyv-
ás, 300 lap és
nál Cluj.

Egyévi fogházra ítélte a bíróság Pintilescu Vioricat gondatlanságból elkövetett emberölés vétségéért

A bíróság bűnösnek találta Burticánét, mert férjével való dulakodás közben sült el a revolver

Cluj, április 4. (Uj Kelet tud.) Burticane nem gyilkolta meg a férjét, hanem csak megsebesítette, ezért a bíróság egyévi fogházra ítélte. Burticane bűnösnek találta gondatlanságból elkövetett emberölés vétségében, csak a legszűkebb értelemben vette az enyhítő körülményeket figyelembe, magánélete esett súlyosan a latba, de a gyilkosság vadjaiban aratott győzelem miatt nem akarta megadni a férjét október 9-én este, mert Burticane volt az, aki a fegyvert először használta a furdoszóban és mert az asszony tevékenységével, a férje öngyilkosságától való féltésében vette kezébe a pisztolyt és a végtelen dulakodás volt az, ami Burticane halálát okozta.

A négy napig tartó tárgyalás zsúfolt izgalmai, a tanúkhalgatások tizei, a szakértők véleménye, Burticane világos tanuvalomlása, a rekonstrukciók, a keresztkérdések, a levelek, mind éles bizonyítékok voltak amellett, hogy itt nincs gyilkosságról szó. Az ügyész azzal vádolta az asszonyt, hogy megszerzte férjének vagyonát, aztán elhatározta, hogy megöli. A vádirat szerint az emlékezetes október 9-i estén, haragban voltak a házastársak, a bíróság előtt pedig nem nyert bebizonyítást sem az, hogy az asszonynak ne lett volna vagyona, amikor férjhez ment Burticához, sem az, hogy haragban lettek volna, sem az, hogy Burticane bármilyen oka is lett volna férjét megölni.

Kihirdetik az ítéletet
Dél előtt 11 órakor vonult be a bíróság a tárgyalóterembe. Sápadtan állt Burticane asszony ügyvédjei között a bíróság asztala előtt. A tömeg izgatott volt, az atmoszféra a végtelenségig feszült, Burticane minden ízében reszketett.

A törvény nevében a törvényszék Pintilescu Vioricát ügyében a következő ítéletet hozta — hirdette ki az elnök.

A bíróság szótöbbséggel bűnösnek mondotta ki Burticane Vioricát gondatlanságból elkövetett emberölés vétségében, amit abban látott bizonyítottnak, hogy Burticane — miután férje a furdoszóban leadott revolverlövés után melléje feküdt az ágyba — azt mondván, hogy „ha nem fogsz jól viselkedni, akkor használom a revolvert” — nem kellett attól tartania, hogy a férje öngyilkosságot akar elkövetni, vagy ellene akarja a fegyvert használni.

Burticane nem kellett volna a fegyvert elvennie férjétől és nem kellett volna engednie, hogy dulakodásra kerüljön a sor. Azzal, hogy a revolvert a kezébe vette, még pedig úgy, hogy annak csöve a férje felé irányult, gondatlanságot követett el, amiből a haláleset származott.

A bíróság ezért bűnösnek mondja ki Pintilescu Vioricát asszonyt és a büntető-törvénykönyv 290-ik paragrafusára alapszólású 91-es paragrafus által előírt enyhítő körülmények figyelembevételével 1 évi fogházra ítéli.

A bíróság enyhítő körülménynek csak azt vette figyelembe, hogy Burticane büntetlen előéletű és elismerte a terhére rótt vétséget, súlyosbító körülménynek vette viszont azt, hogy Pintilescu asszony okozta családi életüknek szerencsétlenségét, Pintilescu Vioricát volt az, aki Burticane öngyilkossági gondolatokkal való foglalkozására készítette és Pintilescu Vioricát romlott erkölcsi élete sokban hozzájárult a tragédiához.

Dunca elnök és Breban tanácsbíró gondatlanságból elkövetett emberölésben bűnösnek látták az asszonyt, Miculescu bíró felmentés mellett szavazatával kisebbségben maradt.

Az ítélet meglehetősen feltűnést keltett a per iránt érdeklődő közvéleménynek mind a kétféle táborában. Akik az asszonyban elvetemedett gyilkost látnak természetesen keveslik az ítéletet, akik viszont arról voltak meggyőződve, hogy az asszony nem akart ölni, felmentő ítéletet vártak, akár büncselekmény, akár a legrosszabb esetben bizonyítékok hiányában. Am olyan anyagok kerültek a bíróság asztalára, olyan rágalomhadjárat indult meg, olyan vallomásokot tettek a tanúk, amik Pintilescu Vioricát kétségtelemül a legerkölcstelenebb asszonynak tüntették fel, amik magas személyiségeket igyekeztek kompromittálni s ezekre a bíróságnak válaszolnia kellett.

Mit mondanak a védőügyvédek
Burticane védői az ítélet után azt hangoztatták, hogy védcüknek voltaképpen nem az volt a bűne, hogy öngyilkosságtól féltette a férjét és elvette kezéből a revolvert. Burticane elölétét vették elsősorban számba, azokat a tanuvalomlásokat, amelyek azt bizonyították, hogy az asszonynak különböző férfiakkal volt viszonya a házasság előtt és azt, hogy nem tisztázódott teljesen, legalábbis megdönthetetlenül, honnan származott a 400.000 lejes hozomány.

De — mondják az ügyvédek — voltak ezzel ellentétes vallomások is a bíróság előtt. Stanciu egyetemi tanár eskü alatt vallotta, hogy soha semmi köze nem volt az asszonynak, hogy nem adott neki pénzt, nem tartott neki lakást, nem csókolta meg és nem ígért neki házasságot. Rónai karmester eskü alatt vallotta, hogy udvarolt az asszonynak négy éven keresztül, nem tudja, hogy ezalatt bárki más is udvarolt volna neki, nem tud semmit arról, hogy különböző férfiakkal viszonya lett volna. Magától adódik a kérdés: Van-e olyan fiatal lány, akinek életében nem találunk udvarlókat, akiknek nem udvarolt volna valaki, anélkül, hogy elvegye feleségül?

Stefanescu-Goangát, az egyetem rektorát súlyosan megrágalomlálták a bíróság előtt. Rágalomlálták a rektort, de nem hallgatták ki tanuként és sehohol sincs egyetlen olyan bizonyíték sem, hogy az asszonynak megengedhetetlen kapcsolatai lettek volna a rektorral. A bíróság nem hihette, hogy az asszonynak viszonya volt Stefanescu-Goangával. A rektort is ki lehetett volna hallgatni ugyanugy, mint a többi egyetemi tanárokat, ezt azonban senki sem látta szükségesnek.

A felsőbb fórumok fogják ki-mondani az utolsó szót

Burticane nem hazudott a bíróság előtt — mondja a védője —, nyugalma az ártatlan ember nyugalma és nem a cinikus gyilkos higgadsága volt. Burticane ártatlan a gyilkosság vádjában és ha mégis bűnösnek találta, mert kezébe vette a fegyvert, ez elsősorban annak a kampánynak köszönhető, amit ellene folytattak, amivel bizonyítékokat erőszakoltak ki amellett, hogy ő tette tönkre családi életüket és ő okozta azt, hogy Burticane revolvert vett a kezébe.

A törvényszék nem az utolsó szót mondta ki ebben a bűnperben. Burticane nemsokára a tábla előtt áll. (—én)

A VIRÁG FRISS ÉS BÁRSONYOS

de nem mesterséges, külső festőszerektől, hanem az életnedvektől, amelyeket a föld mélységeiből szív fel. Ami a növényekre vonatkozólag igazság, az sokszorosan áll a bonyolult emberi szervezetre.

A testet életető életnedv a vér, mert a vér juttatja el a szervekhez és szövetekhez a működésükhöz és fejlődésükhöz szükséges táplálékot. A nők ifjúságot, szépséget, egészségét nem a felületi módszerek, hanem a vér megújítása és megerősítése biztosítja.

Ezen célra legalkalmasabb készítmény a világhírű Tonoglobine Irradié tonizáló-bor. Gazdag hemoglobin, vitamin, glicerofosfatok calcium és májkeverék tartalmánál fogva a Tonoglobine Irradié nemcsak energikusan és tartósan befolyásolja a limfatikus vérkeringést, ideges lehangoltságot stb. hanem meg is előzi azokat. A Tonoglobine Irradié bor és szirup a vér természetes tápláléka.

Tonoglobine

Kapható gyógyszerárterekben és drogériákban.
Főlegysége: Farcosa-Bucuresti

150 gramos kis üveg ára 105. lej. 300 gramos nagy üveg ára 170 lej.

mann az ítélet előtt semmiféle vallomást nem tett, a büncselekménnyel kapcsolatban egy szót sem szőtt. A hatóságok az egyik trentoni szállodában tartózkodó **Hauptmann**nak kiméletes formában tudtunk adták a kivégzés megtörténtét. Az asszony újultán esett össze. Az amerikai közvélemény — amint azt Newyorkból jelentik — a kivégzés után megnyugodott. Azok az okok, amelyek a közvéleményt az ítélet és a kivégzés miatt izgalomban tartották, megszűntek azáltal, hogy

minden lehető eszközt megtettek a juszticmord megakadályozására. A lapok megállapítják, hogy sokan vannak mégis olyanok, akik azt hiszik, hogy **Hauptmann** nem egyedül bűnös a Lindbergh bébi elrablásában.

Berlin, április 4. (Rador). A szászországi Kamenzben Hauptmann ott lakó édesanyjával tudatták, hogy fiát kivégezték. Az öregasszony csak ennyit tudott mondani: „Nem hittem, nem lehet igaz, az Isten nem lehet ennyire kegyetlen”.

449.1 hullámhosszon 20 kilowattal dolgozik a jeruzsálemi rádióleadóállomás

A rádióleadóállomás részletes programja. Este 8 óra 5-től 9 óra 5-ig tart a heber közvetítés

Jeruzsálem, április 4. Mint egyik legutóbbi számunkban jelentettük, a palesztinai stúdió ünnepélyes előadás keretében megkezdte működését. Mindaddig nem voltak biztos értesüléseink arra vonatkozólag, hogy a rádió-stúdió milyen körülmények között és milyen hullámhosszon dolgozik. A palesztinai kormány most hivatalos jelentést tett közzé, amely közli a rádióra vonatkozó összes tudnivalókat.

A leadó állomás 20 kilowattal 449.1 méteres hullámhosszon, 668 kilocikluson dolgozik. A rádió napi műsora a következő: közvetítés lesz délután 5.30-tól este 10 óra 30 percig. A műsorból 3 és félórán egyéni műsort közvetít a stúdió, másfél-két órát hanglemezeket játszat és idegen leadó állomásokat közvetít. Este 7 óra 55 perckor angol, arab és heber hírközvetítés lesz.

A műsor első félórája hetenként kétszer gyermekóra lesz, amelyet kétszer hetenként heberül, kétszer arabul és kétszer angolul tartanak. 6-tól 9-ig a műsor mindig a három hivatalos nyelv kultúrtevékenységének rendelkezésére áll. A heber óra 8.25 órától 9.05-ig tart. 9.5-től 10.30-ig következik az esti program, amelyben általános zenét, európai rádió-adókat és angol rádiókat fognak közvetíteni.

Az arab sajtóban megjelent azon hírek, hogy a rádió szombatban nem dolgozik, nem felel meg a valóságnak. Szombaton csak az történik, hogy a műsor zsidóországi szünetel. A rádió-leadó technikai felszerelését angolai cégek szállították. A két leadótorony Ramallah mellett egy 890 méter magas dombon a tenger színe felett és 1000 méter magasságu stúdió nem Ramallahban, hanem a postahivatal által ideiglenesen emelt épületben Jeruzsálemtől 15 kilométerre van. Ez az állapot csak 1937-ig áll majd fenn, amikor a jeruzsálemi új főpostát felépítik és a rádió-stúdiót is Jeruzsálembe teszik át.

A rádió vezetésében jelentékeny részt biztosítottak zsidóknak. A rádió állomás vezetője Randell angol tisztviselő. A zsidó program-igazgató **Lubrani**, a rádió zene-igazgatója **Kurt Solomon**.

Lapunkban a napokban cikk jelent meg, mely szerint a stúdió 680 hullámhosszon dolgozik. Ez a híradásunk félreértésen alapult. A **leadóállomás hullámhossza, mint fentebb is megírtuk 449.1.**

— A Haggibbur teniszpályái Calea Marechal Foch 157 sz. alatt megnyitják és a játékosok rendelkezésére állanak. Jelentkezés a pályán a felügyelőnél.

Mégis kivégezték Hauptmant

Az amerikai közvélemény megnyugodott, mert mindent elkövettek a juszticmord megakadályozására. Nyugodtan visekedett a halálraítelt

Trenton, április 4. Igazi amerikai eset volt **Hauptmann** kivégzése, ami az elmúlt éjszakán mégis bekövetkezett. Sacco és Vanzetti híres kivégzési botránya óta nem volt még halálos ítélet, mely annyira izgalomban tudta tartani a világ közvéleményét, mint az a hercehurca, amely **Hauptmann** kivégzését előzte meg. Annál kétségtelen, hogy **Hauptmann** részves volt a Lindbergh bébi elrablásában, de egyszerűbb és kevésbé embertelen módon is el lehetett volna intézni az ítélet végrehajtását. Ha 3 nappal ezelőtt még nem volt indokolt a kivégzés, hogyan vált azzá azóta?

A kivégzés az eredetileg meghatározott időpontban, este nyolc órakor történt meg, ami keleteurópai időszámítás szerint éjjel 3 óra 33 perckor van. A kivégzés előtt még két kísérletet tettek arra, hogy az ítélet végrehajtását felfüggeszessék. **Hauptmann** bünvádi feljelentést adott be **Wendel** ügyvéd ellen, amit azonban nem vettek tudomásul, az esküdt-széknek a kérdésben már előzőleg elfogadott határozata alapján.

Hauptmann teljesen nyugodt volt. A kivégzésnél 51 ember volt jelen, akik közül a vilámoszszék láttán többen elájultak. **Haupt-**

Cluj városi tanács

akutási munká... a városi tanács... akat vetett ki... gatlan tulajdo... ellebbezésnek a... yt is adott. A... és a központi... t, amely végső... sz. döntésével... ziózó bizottság... gy semmiféle... a városi taná... és így az illeté... Ezen döntés... sokra vonatko... beadták, míg a... k kirovása jog...

otthoni... tetlen rómi... használni

örző hatóságok... tek fel egy ot... lyegzetlen rómi... bíróság kirová... a nasaudi tör... mely kimondot... család keretben... és így annak... ek fogalomba... képez, nem al... bélyegzetlen kö... a fiskus a cluj... amelynek III... zámú döntésével... életét helyben... y bélyegzetlen... céljából otthon... k a hazzárdjété...rvény rendelke...

arat a Petrosani... gyár felállítására... állalat érdekeltsé... t ujjanan alakult... amely izzólampák... te. — Ezzel egy... hogy a Tungseram... shoz közeledik és...

a nyomdák... szerint a nyom... adótörvény 9. §... seriában gyártó... sére kötelezettek... itöltés miatt. Az... a saját váltó fo... din" használatát... tése után annak... etben váltóirapot... irlap helyett. A... zettségtől szá... használásával vái... pku bíróságok ily... zokat hoztak... hasonló ügy ke... videsen tárgyalás... ben hozandó dön... ek birni a hasonló

visszatér... ágba

4. (Rador). Dr... erjesztették, hogy... zítése miatt nem... gba, a következő... tudósítójának... ban maradni. A... zéletén maradok... metországba”.

Grosz

magyar

a könyv díszes... papíron 330 lej.

E-nál Cluj

ingyen Juciaca

SPORT

A Venus, Juventus, Unirea-Tricolor, Gloria, Ripensia, Kinizsi, Vulturii és Universitatea a Román Kupa középdöntőjében?

Ma Clujon: Universitatea—Dragos-Voda

Cluj, április 4. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság után a legnagyobb romániai labdarúgó küzdelemben, a Román Kupában ma már a középdöntőbe jutásért játszanak a selejtező szűrőn keresztül jutott együttesek. A romániai erőviszonyokra jellemző, hogy az elődöntő tizenhatos mezőnyében a már előzőleg kiesett Nemzeti Bajnokság A) csoportbeliek helyett szépszámmal vannak B) ligások, sőt a kerületi bajnokságban is játszó együttesek is. Különösen meglepő, hogy a Dragos Voda (Cernaui), amely a kerületi bajnokság résztvevője, helyet foglal a mezőnyben és nem kisebb ellenfél, mint az AMTE testén keresztül szerzett magának erre jogot.

A mai Román Kupa forduló programján a következő mérkőzések szerepelnek:

Bucurestiben Venus—NAC, bíró Tica Iliescu.

Bucurestiben Makkabi—Juventus (dél-élelt), bíró Tica Iliescu.

Baiamaren Phönix—Unirea Tricolor, bíró Milivoi.

Aradon Gloria—DVA, bíró dr Ciurel.

Timisoaran Ripensia—Crisana, bíró Ceauranu.

Brailaban Kinizsi—Franco Romana, bíró Petrescu.

Lupeniben Vulturii—Minerul, bíró Radulescu.

Clujon Universitatea—Dragos Voda, bíró Vuia főhadnagy.

A nyolc mérkőzés közül a nap legérdekesebb mérkőzése kétségen kívül a bucaresti Venus—NAC. A körülbelül egyforma stílust játszó és egyforma erejű két együttes találkozására akár Bucurestiben, akár Oradean, mindig nyílt volt. A mai találkozó eredményét is éppen úgy lehetne odaigérni a vendég, mint a honi csapatnak. Az utóbbi teljesítményeket figyelembe véve, valamint a NAC gyenge formáját tekintve, mégis a Venust jelöljük meg — nagy küzdelemben, esetleg a meghosszabbításban — győztesnek.

Érdekes találkozó a baiamarei Phönix—Unirea Tricolor mérkőzés is. Itt két stílust kötik meg egymással. Amíg a Phönix a lapos, rövidpasszos játékot űzi, addig az Unirea Tricolor a modern, rajtütésszerű futballt kultiválja. Az eredményesség szempontjából — szemben a sablonos, bár mutató, de gépszerű játékkal, — az Unirea Tricolor játssza a praktikusabb futballt, amely az adódó helyzetek villámgyors kihasználásában nyilvánul meg. Így az esélyeket a bucaresti együttesnek előlegezzük.

A Gloria Aradon biztosan győz a galati DVA, a Ripensia Timisoaran a Crisana ellen. Nyílt a Kinizsi—Franco Romana mérkőzés Brailaban, azonban valószínűleg győz a nagyobb rutinnal rendelkező Kinizsi; a lupeni Vulturii—Minerul mérkőzés, amely a Vulturinak ígér pálmát, valamint a Juventus—Makkabi mérkőzés, amely az otthonában játszó Juventusnak ígéri a továbbjutás lehetőségét.

Végül érdekes meccs lesz Clujon az U—Dragos Voda között. A Dragos Voda ha az AMTE-t simán tudta 3:0-ra legyőzni, olyan képességekről adott tanúságot, amely megfontolásra kötelez a mérkőzés eredményének megjelölésében. Ha tekintetbe vesszük azonban, hogy az ilyen küzdelemben a rutin, az állóképesség, a nyugodtság játssza a főszerepet, a hazai pályán — még ha a vendégcsapatától a várakozáson is felüli játékot kapunk —, a mérkőzés favoritjának az Universitátat tartjuk.

Minden valószínűség szerint tehát — előrebocsátva, hogy a futballban minden lehetséges — a mai fordulóban a Venus, Juventus, Unirea Tricolor, Gloria, Ripensia, Kinizsi, Vulturii és Universitatea jutnak tovább.

Egyébként a mai cluji Universitatea—Dragos Voda mérkőzésen az U komplett felállításban játszik az ugyancsak kompletten már itt pihenő cernaui csapat ellen.

A mérkőzés előtt a Haggibor futballcsapata a Bolohan-kupa küzdelem keretében az Universitatea B) csapatával játszik. A mérkőzésnek valamelyes revans jellege is van, minthogy az ősszel ismeretesen a Haggibor 2:1 arányban győzte le mai ellenfelét, amelynek csapatában annak idején Szaniszló is játszott.

A B) liga küzdelemben délelőtt cluji derbyt játszanak. A KAC és CFR küzdenek meg két igen értékes pontért. A mérkőzést dr Rusu vezeti.

Hafában is győzött a debreceni Bocskai. Hafiból jelentik: A Bocskai labdarúgócsapata nagy küzdelemben 2:1 arányban legyőzte a Hapoel csapatát. A fődíj eredménye 1:0 volt a vendégcsapat javára.

Egy Csikágóban rendezett fedettpálya atletikai versenyen Bob Greeve illinois egyetemi hallgató a 60 m-es síkfutásban 6.6 mp-es kitűnő idővel győzött; a legjobb időt eddig Metcalfe és Swens érte el 6.7 mp-cel.

Anglia futballsportjának legközelebbi eseménye az angol-skót válogatottak mérkőzése lesz. A meccs vezetésére az ir Mc. Cleiant, a belga Langenust és a német Bauwenst delegálták és ez az első alkalom, hogy az angolok a négy szigetország közti bajnoki

Az idegrendszer zavarainak be-lolyása az emésztőszervekre

A mai lázas, rohanó tempójú időkben az idegrendszer szabálytalan működése igen változatos képet mutat, azonban legfőbb ször és legelső sorban az az emésztőszervek megzavarát miközében nyilvánul meg.

Egyik ilyen gyakori megnyilvánulás az ugynevezett neurotonia, vagyis ideggyertonia, amely a sympatikus és parasympatikus idegrendszernek az egyensúlyhiányát jelenti, vagy még pontosabban: a két rendszer egyikének antagonis funkciójának hiányát.

Ez az antagonizmus (egymásrahatás) meg-lévn zavarva, az egyik idegszisztéma pre-dominál a másik fölött, amiből különböző betegségi tünetek származnak. Ezek a tünetek nagy általánosságban a következő két csoportba oszthatók:

I. A sympatiko-tonikusok azok, akiket gyakori hevílések, kitágult pupillák, meleg bőrfelület, piros arc, szapora pulzus, lassu emésztés és gyakori székrekedések jellem-znek.

2. A parasympatiko-tonikusok azok, akiknél a pulzus lassu, az arcszín sápadt, a bőr nyirkos, könnyen izzadnak, nagy a tendencia az általános hypersecretióra (erős nyál képződés, az orr, hörgők, gyomor, stb. váladéka nagyobb mértékben képződnek).

Ezek a tipikus formák csak a legkivéte-lesebb esetekben fordulnak tisztán elő. Leg-többször a két idegszisztéma váltakozó do-minálásáról van szó.

Az utóbbi esztendőben tünt fel — az amerikai gyógynövénykivonatból előállított — „Gastro D” nevű gyógyszer, amely egy-szerre célozza fenti tünetkeverékek gyógy-kezelését. Azáltal, hogy a sympatikus és parasympatikus idegpárok megzavart egyen-súlyát helyreállítja, tulajdonképpen egy sza-bályozó terápiát realizál, azaz a betegség eredeti okát szünteti meg. Eppen ezért ki-tűnő eredményeket értek el vele az összes, fentjellemezett, emésztőszervi betegségek gyógykezelésénél.

Dr I. M.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMAN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, április 5 (matiné): Vig özvegy.
Hétfő, április 6: I. Kényeskedők (Molière),
II. Egy őszreggeli álom, III. Carmen
Saeculare (Horatius).
Szerda, április 8: Szimfonikus hangverseny
Pop Virgil hegedűművész közreműködésével.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap nagy kettős műsor egy hely-
árért: Zarándokut a Szentatyához. Pre-
mier. Egyetlen hiteles film, mely bemu-
tatja a Vatikán város, valamint a pápa
Öszentségét. II. Kismama, fős.: Gaál
Franci. Előadások kezdete: Vatikán:
3.15, 6, 8.20, 10.30, Kismama: 4.30, 7,
9.20. Vasárnap délelőtt 10-kor egyetlen
és utolsó előadás: Az ígért földje című
filmből. Minden jegy 15 lej.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csoda műsor: I. Kinai papagály. Detektiv-
drámák koronája. Warner Oland-dal.
II. Bécs az álmatm álma. Csodaoperett.

RENDEZ-VOUS

Kölniviz, puder, arc- és szájfesték

Lerakat: Parfumeria INTERNAȚIONALĂ
Bucuresti, Str. Câmpineanu 17.

mérkőzés vezetésére kontinentális bírók vet-
tek kombinációba. A meccsre 30.000 skót
sportrajongó utazik Londonba. Elképzelhető,
mi közönség lesz a mérkőzésen, ha csak a
vendégek száma lesz harmincezer.

Es mégis: Venus—NAC—Ripensia barát-
kozás. Bucurestiből jelentik: Már véglegesen
összállították a bucaresti husvéti nemzetközi
labdarúgó torna programját. Eszerint a prá-
gai Slavia husvét elsónapján a NAC, másod-
napján a Venus, harmadnapján a Ripensiaival
mérkőzik.

A mai bécsi osztrák-magyarok kívül Zü-
richben Olaszország—Svájc válogatott labda-
rugómérkőzés lesz.

Tel-Avivban ma Budapest—Tel-Aviv ököl-
vívómérkőzést bonyolítanak le.

Vidéki együttesek évente csak egy nem-
zetközi mérkőzést játszhatnak a fővárosban.
Bucurestiből jelentik: A Consiliul Federal
ülésén, amelyen az összes ligák képviselői
jelen voltak igen fontos ügyben történt dön-
tés. A Biroul Federal annak idején határo-
zatilag kimondta, hogy vidéki együttesek, a
bajnoki mérkőzéseken kívül, a fővárosban
nem játszhatnak. Fellebbezés folytán a Con-
siliul Federal úgy döntött, hogy vidéki együt-
tesnek a fővárosban évente csak egy mér-
kőzést játszhatnak. Ugyanezen ülésen a

Venus, illetve Sfera fellebbezését a cluji
U—Venus-ügyben hozott büntetések miatt
elutasították.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszer. közlésnei egy szo 2 lej, vastagabb
betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej.
Állástkeresőknek 30 százelek kedvezmény
Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges
levelet csak ugy továbbítunk ha portóbélyeg
mellélkelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közzett
a széleskörű összekötéssel rendelkező
„MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116

Villatellek Grigorescu-ut végén, a Török-
vágásban eladó. Értekezni dr Krausz Imre
ügyvédnél, Str. Regina Maria 6. 12—2 és 4—7
óra között.

Megérkezett a tavaszi divat, gyermekruhát
mindenki az „Er-ká”-nál varrat. Eminescu 11.

Házassága ügyében keresse fel bizalommal
irodánkat; számos hölgyek, urak vannak elő-
jegyzve. Válaszbélyeg melléklendő. „Emelka”
Cluj, Iuliu Maniu 18.

Garantált kóser פסח טהה- és
bivalyfej kapható Schwartz Ignácánál Str.
Gen. Poetas 23.

Nagyságos asszonyom! Most hozza el hasz-
nált, kopott szőrmebundáját, ószre újjáalakít-
va visszakapja. Legolcsóbb nyári árak. Elvál-
alom szőrmék, bundák, szőnyegek nyári gon-
dozását, amiket legnagyobb gondossággal ke-
zelek. Szánthó utóda: Veress, szűcs. Juga 2.

Szállodának, pensiónak igen alkalmas épü-
let Clujon, főutcában, jutányos áron eladó. Ér-
deklődni: Ludovic Vermesnél, Str. Neculcea 2,
d. u. 4—6-ig.

של פסח

Különléle peszachi kulcsz-sütemények már
hétfő reggeltől kezdve az egész ünnep végéig
kaphatók Adlernál, Str. Neculcea 4. (ABC-vel
szemben).

Eladó finom kiviteli modern dió telehálók,
kombinált szekrények, fotelek, recamiék. Mű-
asztalos, Str. Fr. David 3.

Íváló képzettségű metsző מיי קבלות מנאים
bármilyen állást keres hitközségnél. Lelépés
jutalmazva. Szober, Tămășau, jud. Bihor.

Majdnem új patefon-lemezek már 15.— lej-
től kaphatók: „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Német-román gyors- és gépirónó állást ke-
res. „Perfekt munkaerő” jellege.

Eladó plüsch sezlon és asztalterítő jó kar-
ban, ugyanott férfiöltöny, használt. Piața Mi-
hai Viteazul 39, ajtó 3.

Ratkárnak, vagy csendesebb műhelynek fél
szuterén, cca 60 négyzetméter területű, beto-
nizott helyiség, Cal. Reg. Carol II 9 alatt má-
jus 1-re kiadó. Értekezni ugyanott a deszka-
raktári irodában.

Román és német nyelvtudással, kezdő tiszt-
viselőt keresünk. Írásbeli ajánlatokat „Tiszt-
viselő” jelígre kérünk.

Különbéjáratu butorozott szobát, fürdőszoba
használatul, lehetőleg levegős városrészben
keresek május 1-re. Cimeket a kiadóba kérek.

Külföldi utjáról hazaérkezve, a legújabb
füző, melltartó és művirágokat, a legszebb
kivitelben — Economia könyvre is — Schön-
feld Hédy szalonja készít. Str. Regina Maria
11, I. emelet.

Azurozógép teljesen jókarban sürgősen el-
adó. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piața
M. Viteazul 5.

Kiadó új házban, Piața Mihai Viteazul 30,
üzlethelyiségek. Értekezni az udvarban.

Ha jól és olcsón akar
PALESZTINÁ-ba utazni a
Telavivi mintavására és az
orvoskongresszusra
40%-os utazási kedvezménnyel, for-
duljon bizalommal
O. R. T.
Organizafia Románá de Turism
s. a. Bucuresti, Bdul Take Jonescu
3. sz. Telefon 4-41-65 és
Cluj, Regele Ferdinand ut 33.
Telefon 10-26. utazási irodához.

Tauber Richarddal. Helyárak: 9 és 13
lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.
Hétfőtől: Két világvárosi film: I. A vörös
asszony, dráma. Sylvia Sidney-vel.
II. Tavasz szimfóniája, operett. Adele
Kern, Szöke Szakáll, Karlweis, Thimig.
Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 9, 6, 9.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. S., Sighet. A szóbanforgó cikk itt jelen-
leg nem kapható. Udv.
S. H., Sighet. Az ügyben még nem tud-
tunk tájékozást szerezni. Kérjük párnapi sze-
ves türelmét. A közlemény megjelent.

Hölgyek figyelmébe!

Elegáns angol kosztümöket és kabátokat
OLCSÓN és kifogástalanul készít

Kozma női divatszabó

Str. Saguna 15. (Magyar Színház mellett.)

AZ UJ PALESZTINAI LIRA

— A „Pharos“ héber antológiája —

A napokban jelent meg „Az új palesztinai líra“ címmel, a „Pharos“ kiadásában az új héber költők antológiája. A magyarul olvasó közönség számára újdonság erejével foghatunk ezek a versek. Ismeretlenek nekünk a költők, újak a mondanivalóik és meglepő mondanivalójuk kibontakozásának formája.

A könyv címe azonban nem fedti teljes egészében annak tartalmát. Lehet, hogy irodalmilag nehéz megállapítani pontosan a versek műfaját, de ahhoz, hogy jól megérthessük az új palesztinai költészetet, előbb meg kell állapítanunk, hogy ebben az esetben a műfaj meghatározása — bár ez nem túlzott jelentőségű — mégis fontos. A könyv címe lírát ígér, de vajjon csakugyan lírai költemények-e ezek a versek, melyekkel a palesztinai héber költők ezen az antológián keresztül bemutatkoznak az erdélyi zsidó olvasónak. Lira-e? Igen, hiszen mégiscsak az „én“ szelleme ül a sorokon. Vajjon nem inkább epika, hiszen a mondanivalók széles skálája gyakran még ennek a kereteit is meghaladja és mint gazdag, bővízü folyam, a dráma megrázó erejével hatnak.

Lira-e? Kérdheti újra és újra az olvasó. Hiszen ezekben a versekben nem csupán az „én“ szólal meg, hanem egy nép fájdalma és vívódása csendül ki belőlük, néhol megdöbbentő spontánitással. Ezekben a versekben nem önmagukért rajongó, egyéni problémák gyötrője, vagy szerelmi indulatoktól elragadt póták dalolnak, hanem egy nép fiai barrogják népük fájdalmas sorsát és jövőt kereső vívódását. És ezért verseik nem dalok, hanem önmagukat kutató s önmagukon keresztül megnyilatkozó vívódások. A verssorokban nem egy ember, hanem egy nép tekint vissza a múltba és ugyanaz a nép néz hol téveteget, hol reménnyel, de mindenkor elszánt határozottsággal új jövőjének elébe. Nem magános parnasszus-járók az új héber költők, de viselői és kifejezői a zsidó gondolatnak. A sors osztotta rájuk e terhes szerepet és hiábavaló volna minden lázadás, minden tiltakozás: a súlyos terhet viselőnek kell egy nép sorsa, multja és jövője keres megvilágítást, tehetséges fiainak tollán keresztül. Jichák Lámdán, egyik legizmosabbja az új héber költőknek, így beszélget a sorsal:

Egész testemmel
Abrahám, Izsák és Jákob
ősi láncát vonszolni;

majd tovább:

Osztályrészem úgy tapad testemhez,
mint teknős békához a teknője tapad
s vén ősiességgel kegyetlenül
rozsdásítja véretem.

Ha nehéz is ez a sors, ha zúgolódik is ellene,
viszi tovább népének nagy élniakarása és elszánt határozottsággal mondja:

Apák táncát
tovább ropjuk
és a tüzet
el nem oltjuk.

Majd magabizóan mondja tovább:

mert ez a lánc nem szakadhat,
nem kérdezzük: hová merre.

Súlyos terhük tépi, gyurja lelküket és ami versükben kifejezésre jut: gyötrődő vívódás. Lázás gondolatok kergetnek rapszódikus érzéshullámokat s a lélek érzékeny vetítő lencséje multak szenvedését s a jelen küzdelmeit vetíti az olvasónak. A zaklatottság tompa kiállításai ezek a versek és a sorok, mint egymást hajszoló gondolatok, ugranak a következőkre. Lázás agyak nyugtalan emlékeit és türelmetlen víziókat ültették a versek virággyába.

Nyugtalanítóak és megrázóak számunkra ezek a versek. Zsufoltásuk és türelmetlen

iramuk új horizontokat nyit és új melódiák ütemét fakasztja. Magunk is türelmetlenné válunk velük. Irezzük, tudjuk, hogy nem egy ember dalol, nem a maga érzésének és gondolatainak megérésére szomjazik, de egy egész nép kiált velük. A zsidó nép kollektivuma szólal meg ezekben a versekben. Eppen ezért, ha ez líra, úgy az egész zsidó nép lírája.

Ezért van talán, hogy minden ujszerűség dacára, oly könnyen megértjük őket. A verssorok megelevenednek és az elmondottak, mint távoli, ismert melódiák, mind közelebb-röközelebből csendülnek füllünkbe. Mintha ezeken a verseken keresztül sok-sok instrumentum azonos hurján egy vonóval játszott, megrázó muzsika szólalna meg. Tudjuk, hogy részesei vagyunk ennek a munkának. Érezzük a közösséget azokkal, akik megszólaltatják a különböző geográfiai pontokon az azonos lelkekben fakadó vágyakat és gondolatokat. Ezekből a vívódásokból, melyek oly feszültté teszik az „új héber költők“ egész költészetét, néhol enyhítően és biztatóan csillan ki a jövő. Nemcsak a mult foglalkoztatja a költőt, képelete néhol a kibontakozás útját is tapossa. Új utakat keres a zsidó népnek. Ez a munka útja és a jövő színjátékának helye: Erec Jiszrael. Uri Cvi Grinberg mondja „Zsidó Föld“ című versében:

Nem a nap-nyugta és a nap-kele érdekel,
miként más költőket: kíváncsiságom
Jaffa vizei felé kalandoz, ahol
hajók árbócai merednek az égnek.
Keresem a hajókat, melyek a számozatésból
testvéreimet hozzák.

Ujszerű talán az is, hogy az ősi ország és az új építés helye, bár foglalkoztatja a költő képzeletét, mégsem a tájak szépsége a kiemelt lírai elemmentum költészetükben. A föld a zsidó nép izmosítója, az új generáció hordozója és nem a külső szépségek kulisszája-e versekben. Hiányzik ezeknek a verseknek a lírai tartalmából a líra egyébként örök és legnagyobb mozgató alkotója: a szerelem és az asszony.

Csak ott, ahol csakugyan lírává enyhül az érzelmek, gondolatok vad viharzása és ahol csakugyan dallá halkan a vers dübörgő ritmusa: Ráchelnél, a halkszavu, finom poéta-asszonynál találkozunk ezekkel az igazán lírai elementumokkal. A szabad térségek, a pusztai utáni vágy, a még el nem jött gyermekkeresztül sóvárgott szerelem, az anyaság utáni szent és tisztult áhítózás azok az

ézelmek, amelyek halk, lenyügözó és magával ragadó melódiákat pengetnek a zsidó költészet líráján. A szabadság vágya a természet szeretete kedves közvetlenséggel dalol Ráchel költeményében:

Ezért, hogy szük nekem a ház,
idegen a város,
rőt puszták messzi-homályos
útját nem ihatja szemem,
száz ház megtöri tekintetem...

Ráchel versein kívül az új héber költők verseiben nem találunk enyhe dallamokat, nincs bennük kellemes hangzásu rimcsendülés, de van vad zabolátlan iram, van lázas üttem, mely különösen a munkás-költő Slonszki aranyveretű verseiben nyilvánul meg tökéletes művészettel és magával ragadó erővel. A gondolatok és az érzések kergetözése nem is túri meg a korlátozó formát. Szabadságra van szüksege, mint a gondolatnak. Az ősi és mindig élő ősi melódiákat nem akaszthatja meg a szavak méríckélése. Az új hé-

ber költők versei úgy szépek, ahogy vannak. Néhol talán nyers, még nem forrott ki teljesen maga a költő sem. Uri Cvi Grinberg mondja:

Nem dalolok zárt formájú versben,
mert szívemnek kapui szélesre tárva, mint
kik hazájukban is árva és
e Haza után sovárognak.

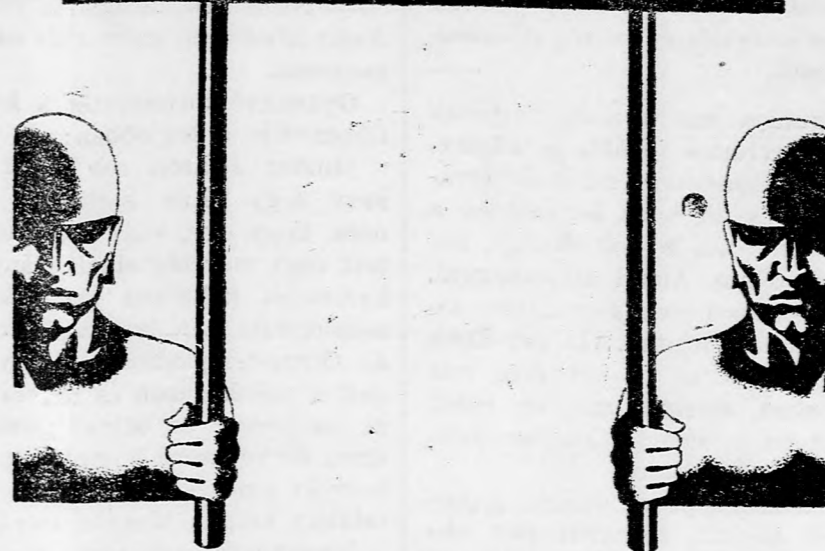
Ennél többet a kritikus sem mondhat a héber költészet formájáról. A versek kellő értékeléséhez még annyit kell mondanunk, hogy ha a versek ritmusa magával ragadott bennünket s ha a gondolatok olyan közel tudtak jutni hozzánk, abban az érdem oroszlanrésze Adler Hubertet, a versek fordítóját illeti. Egy, a magyar nyelvtől annyira idegen nyelvből, mint a héber nehéz feladat volt ennek az antológiának művészi összeállítása, melyet csak olyan konszenziálitással lehetett megoldani, mint amilyenel Adler Hubert rendelkezik.

A versek elé Barzilay István irt kimagasló értékű, elmélyült tanulmányt a palesztinai új héber költészet társadalmi háttéréről.

Azok a versek, amelyek „Az új Palesztinai líra“ című antológiában most az erdélyi zsidó olvasó közönség asztalára kerülnek izelítőt adnak az új héber költészetből és egy darabkát abból a hatalmas történelmi folyamathoz, mely a zsidó népet új jövőre készíti elő. A „Pharos“ könyvkiadóvállalatot elismerés illeti e missziós feladat teljesítéséért és biztos, hogy az erdélyi zsidó közönség méltányolni is fogja a „Pharos“ teljesítményét.

Noel Ferenc

VALASSZATOK HÚSVÉTRA RÁDIÓ KÉSZÜLÉKET „PHILIPS“

Legujabb híreket, hangversenyt,
tánczenét legjobban PHILIPS
rádióval hallgatunk.
PHILIPS előnyös fizetési lehetőséget nyújt, 15 havi részletre is.

A lakberendező segítőtársa Önnek.

Megmutatja a legszebb és legharmonikusabb vonalat. Lakását egy rendezi be, hogy valóban otthonává váljék és örömet találja benne.

Nézz meg iavaszi lakberendezési kiállításunkat!

Kiállításainkon megtalálja az ideális lakást és a legököltelesebb minőséget.

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T.

YARGUL-MUREŞ — BUCUREŞTI, Tache Ionescu, 1 — BRAŞOV

Kívánságára kiküldjük megbízottunkat eredeti rajzokkal

Lakjon Budapest szivében!

Merano szálloda

IV. Bécsi-ucca 2.

Telefon: 81-4-94 és 81-3-96.
Kötönően felszerelt olcsó szobák.
elsőrendű konyha.

Uj társashelyirégek!

Központi fűtés. — Hideg-meleg
folyóvíz. Liftszállítás le és fel. —
Panziórendszer.

Mától kezdve a SAVOY kávéház szenzációja

a Clujról elszármazott Salamon Sándor, aki Alex Fritta néven Bucuresti egyik legjobb tangó és jazzzenekese minden este fellép. Okvetlenül hallgassa meg!

Kis emberek az egykori cluji zsidó uccából

Írta: LÖFFLER VILMOS

A cluji ort. Chevra Hadisa százéves fennállása alkalmából jubileumi könyvet adott ki. Ebből vesszük Löffler Vilmos szellemes és kedves visszaemlékezéseit.

Eredeti figurája volt a zsidó gettónak reb Eisik, a chevranak féllábu perselyese, akinek emberi képzetet felülmúló étvágyáról még ma is legendák keringenek a városban. Az már nm is volt étvágy, hanem éhü, étroham. Annyi alaposággal, olyan meggyőződéssel enni nem láttam soha sem azelőtt, sem azután. Ha reb Eisik megjelent egy lakomán — és nem volt olyan a városban, amelyen meg ne jelent volna — ott tíz méternyi körzetben morzsa sem maradt az asztalon.

Az a husz százalék provízió, amit a perselygyűjtésből kapott, édeskés volt ahhoz, hogy nagyszámu családját jóllaktassa, még kevésbé, hogy ő maga is jóllakjék. Szerencséje volt, hogy az akkori perselyek oly primitívek voltak, hogy ha tetőre állították, annyi pénzdaráb hullott ki belőlük, amennyi csak bennök volt. Így valahogy csak elkinlódtott reb Eisik. Amíg nem fedezte fel Rosenzweig Antal chevraelnök a turpisságot. Új biztonsági perselyeket csináltatott. Erre aztán egy szép napon beállt reb Eisik az elnökhöz azzal, hogy fel kell emeljék neki a provízióját negyven százalékra. A régi perselyek mellett még vállalhatta valahogy husz százalékra a gyűjtést, de az ujak mellett negyvenen alul nem tud megélni. Ugy emlékszem, hogy megállapodtak harmincban.

Jövedelmének ily módon való csökkenése arra készítette reb Eisiket, hogy keresen valami tisztességes mellékfoglalkozást is. Akadt is üzlet, — amely ugyan szeges ellentétben állott alaptermékzetével — és még tőkét sem kellett befektetnie. Arra vállalkozott ugyanis, hogy gyengébb szervezett emberek helyett szülei halálózási évfordulóján vagy más, félhivatalos böjtnapokon böjtöl dotáció ellenében.

Nem is lett volna semmi diffamáló ebben a kereseti forrásban, ha nem derül ki, hogy egy böjtnapon öt embertől is vállalt helyettesítést. Amikor ezen helytelen eljárását szemére vetették, a következőkkel vágta ki magát:

— Engem nem lehet közönséges emberi mértékkel mérni. Ha tudok én tíz helyett enni, akkor hogyan tudnék én öt helyett böjtölni?

Ezt mondotta. Olyan érv volt, amit igazán nem lehetett megdönteni.

Megtörtént azonban, hogy Eszter böjtjén, amikor szintén tömegbizást vállalt, pont a déli órában egyik megbízója a Széchenyi-téri Fisch-féle bodogában találta, jó ízűen falatozva. Ennek már fele sem volt tréfa. Falatádt reb Eisikra e szavakkal:

— Nézzé csak, elhiszem magának, hogy képes hat helyett is böjtölni, de akkor legalább böjtöljön!

— Hát van magának fogalma, — válaszolt reb Eisik a világ legtermészetesebb hangján, — hogy milyen feladat az, hat helyett böjtölni? Erő kell, hogy valaki azt kibírja, ehhez bizony enni kell, ha az ember becsületesen akar eleget tenni vállalt feladatának.

— És vigan folytatta ebédjét.

Étvágyánál nagyobb csak az emberek iránti bizalmatlansága volt.

Kleinberg Emil, ökkortájt egy gazdag fakereskedő, megszólította az uccán és a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

— Hol lakik — kérdezi tőle Kleinberg.

— Pata-ucca 39. szám alatt, — felelt reb Eisik, de miért tetszik érdeklődni?

— Küldök magának holnap öt mázsa vágott fát ajándékba.

— Hálásan köszönöm, de honnan tessék azt küldeni, — kíváncsiskodott reb Eisik.

— A telepemről küldöm, de az ne okozzon magának gondot, — mert hához küldöm.

— Ne tessék haragudni, de hol van a telepe?

— Miért érdekl? Hisz már megmondtam, hogy hazaszállítom.

— Ne tessék haragudni, felel reb Eisik. Azért kérdezem, mert... ott akarok lenni a mérésnél.

Gyanakvó természetét a következő eset illusztrálja a legjobban:

Minden nyáron reb Eisik szabadságra ment négy hétre s elindult országos turnéra, hogy egy, vagy még meg nem született vagy már rég elhalt leánya részére ki-házásitási költséget gyűjtjön. Egy ilyen alkalommal találkozott vele Budapesten az Orczy-templomban. Nagyon megörvendett a találkozáson és félrehív. Azt kérdezi, ismerem-e az ottani gabbet, Reitmann urat, milyenszerű ember az, megbízható korrekt ember-e, van-e vagyona és egyáltalában milyen hírneve van?

Megnyugtattam, hogy csak a legjobbat mondhatok neki kérdezett ur felől, de kíváncsi voltam, miért érdeklődik olyan behatóan annak viszonyai iránt.

— Megmondom őszintén, feleli reb Eisik, azt ajánlák nekem, hogy gyűjtsek magamnak egy kis pénzt Reitmann ur által és azért szeretném tudni, hogy megbízható-e nyugodtan benne.

Amikor idővel a böjtölésből sem lehetett már megélni, reb Eisik felcsapott idegenvezetőnek.

Ha Clujra jöttek híres rabbik leszármazottjai, akiknek az volt az egyetlen kereseti forrásuk, hogy nagyapjuknak az unokái, azokat elkalauzolta a város összes jómódú zsidó polgáraihoz és bekonferálta őket. Ezért vagy fix napidíj, vagy pedig

AZ IDEALIS TALP MINDEN CIFO-JAVITASHOZ.

TARTOS • VIZHATLAN • RUGALMAS • OLCSO

százalékos haszonrészesedés illetve megöt.

Boldogult Tischler Mór elmondott egy esetet, mikor reb Eisik felvezetett hozzá egy b-i unokát. Szívélyesen fogadta, méltó módon kielégítette a rabbit. A rabbi megköszönte és távozni készült. Reb Eisik azonban nem mozdult a helyéről.

— Hát maga mire vár? — kérdezte Tischler.

— Kérem szépen, én hoztam ezt az urat, — felelt reb Eisik várakozásteli pillantással. Mintha legalább egy milliós erdővásárlást közvetített volna.

Évtizedek teltek el azóta. Mándel bácsi, aki mint a zsidó aggménhaz bennlakója, fejezte be földi pályáját, a Feleac uti temetőben alussza örök álmát. Burnótos szelencéjét rám hagyta, még ma is őrzöm. Mostanában is, ha szippantok belőle, nem mulasztom el, — csupán kegyelethből, hogy ne tüszentsek.

FAGYLALTOZNI

jöjjen a TAKACS cukrászdába Str. Barifju 10

A Czur Salom palesztinai társasutazásának részletes programja

Széles körökben váltott ki érdeklődést a Czur Salom társaság már között palesztinai társasutazásának. A társaság haifai irodájának értesítése alapján ma már módunkban van közölni a részletes utiprogramot, költségelőirányzatot és szükséges tudnivalókat.

Utiprogram:
Indulás 1936 május 3-án (vasárnap) este 6 órakor Constantából a Har Carmel hajóval Erkezés 1936 május 8-án reggel 6 órakor Haifára, ahol az azonnali elszállásolás megtörténik.

Május 9-én, szombaton pihenő a városban, a Har Carmel gyalogséta, délután az Ohel kulturregiszter kultúr. és zenéösszejövételén részvétel.

Május 10-én, vasárnap délelőtt a Czur Salom terület és a közelében levő letelepülések megtekintése, ünnepélyes alapkövetél, délután a társaság közgyűlése.

Május 11-én, hétfőn a közgyűlés folytatása, a város megtekintése.

Május 12-én, kedden az autóbustúra megkezdése Haifától az Emek Zebulonon át Akko, Ramat Naftali, Meron, Safed, Metulla megtekintése. Ebéd Metullan. Kfar Jeladim, Tel Chai, Hule, Ros-Binah, Kapernaum, Migdal, Tiberias. (Meghálás Tiberiasban).

Constantán,
Str. Traian 14. sz. alatt ujonnan megnyit a **Restaurant „TEL-AVIV”** szigoruan

ארטלי ארטלי כשר
Ignác Melamed (Sibiu) vezetése alatt. Előkelő helyiségek terrasszal, kitchnő konyha, legjobb kiszolgálás, olcsó árak. Palesztinába kívándorlók árendeményben és felvilágosításban részesülnek. Levelekre válaszolunk. A megérkezés előzetes avizálása saját érdekében ajánlatos.

Május 13-án, szerdán Tiberias környéke, Daganja, a naharajimi Rutenberg-művek, Tel-Or, Emek-Jarden, Beth-Alfa, Ein-Harod, Afule (ebéd Afulen), Nazaret, Balfouria, Nahal megtekintése, meghálás Tel-Avivban.

Május 14-én, csütörtökön Mikveh Jisrael, Nachlat Jehuda, Rison le Cion, Rechovot megtekintése, ebéd Rechovotban, Kvacat Schiller, Tel-Avivban meghálás.

Május 15-én, pénteken Schunat, Borochoy, Bné-Brak, Petach-Tikva, délután Tel-Aviv megtekintése, éjszakai Tel-Avivban.

Május 16-án, szombati pihenő Tel-Avivban gyalogsétával.

Május 17-én, vasárnap utazás Jeruzsálembe, délig a város megtekintése, délután Jerikó, a Holt tenger megtekintése, meghálás Jeruzsálemben.

Május 18-án, hétfőn délelőtt a régi város bemutatása, délután Bet-Lechem, Talpiot megtekintése.

A kirándulás itt véget ér, hogy az azonnali visszatérni szándékozók elérhessék a 19-én, kedden délben Haifáról visszatérő Har Zion hajót, mely Constantára visszaérkezik május 25-ére, Sevouth előtt.

A később visszatérni szándékozók az indulástól számított 3 hónapon belül bármikor induló Palestine Maritime Lloyd hajóval visszatérhetnek, meghosszabbítás esetében 6 hónapon belül.

Költségek:

A kirándulónak rendelkezni kell egy, a vizumozás időpontjában legalább még 6 hónapra érvényes utlevéllel, melynek Palesztinára és Afrikára való kiterjesztését 300 lej ellenében elvállaljuk.

A vizum és orvosi bizonyítvány megszerzése 700 lej készkiadást jelent, melynek beszerzését költség nélkül elvállaljuk. Csak Czur Salom tagok részére palesztinai vizumhoz szükséges kellő bankgarancia megszerzését is elvállaljuk 440 lejért.

A hajóegy ára a következő:
I. o. tour és retour Lei 9000
II. o. tour és retour „ 7000

melyben nem foglaltatik benne a 120, illetve 80 lej behajózási illeték.

A haifai partraszállástól kezdve, május 8-tól május 18-ig estig a következő díjakért vállaljuk:

Csak utazást és vezetést Palesztinában 2.710 fontért. Utazást, vezetést, szállókat 4.510 fontért. Utazást, vezetést, szállókat, kosztot 7.350 fontért.

Utazásról, elszállásoláslról, kosztoláslról kitérőt, megbízható módon van gondoskodva. Amennyiben a társasutazásra 30-an jelentkeznek, 350 lej mérséklés nyújtatik a fenti árakból.

Tudnivalók:

1. A kirándulásra való jelentkezés határideje: 1936 április 15.
2. A jelentkezés az Uj Keletnél Cluj, Str. Baron L. Pop 10, telefon 8-61, vagy dr. Neumann Vilmos (Cluj, Str. Berthelot 12)-Tel. 6-82. kell eszközölni.
3. A fenti időpontig a hajóegy teljes egészében kifizetendő, a palesztinai költségek indulás előtt 8 nappal fizetendők.
4. A vizumhoz szükséges garanciát a bank annak ellenében adja meg, hogy a Czur Salom tagok parcellájukat kötik le biztosítékul a bankkal szemben.
5. A kiránduláson nem Czur Salom tagok is résztvehetnek.
6. Érdeklődésre részletes információval szolgál az Uj Kelet vagy dr. Neumann Vilmos.
7. A kirándulásra vonatkozó további közlések figyelemmel kísérendők.

CONTINENTAL SZÁLLODA

BUDAPEST,

VI. DOHANY-UTCA 63

AZ A HELY,

AHOL A JO KOZONSEG

JOL ERZI MAGAT.

LEGMODERNEBB SZALLODAI

KENYELEM

ELSORANGU ETTEREM,

ZENE TANC.

SZINHAZAK, SZORAKOZO-

HELYEK ES A KERESKEDELEM

KOZPONTJABAN.

MERSEKELT ARAK. GARAGE

A HAZBAN.

של פסח

Husvétli

fűszeráru

u. m. cukor, kávé, bormazsola, stb., valamint 80%-os ecetsav a legolcsóbb napi árban kapható

Léb Fivérek

CLUJ. Telefon: 4-71.

IRDETEK AZ UZLET LELEK: IRDESEK AZ UJ KELETNEK

HIL
OL
LEL
ÁR
CONST
P. UN

— Maniu a franciánél. Bucurestiből je napokban megbeszélson francia követetrowszki szovjet meg

— Lapedatu miniszterből jelentik: Lape Clujra utazott, ahótöti. A miniszter az orvosi szaktekintélyegáltatni.

— A görög komoliberálisok vezéréAthénből jelentik: nyilvánosságra hoztumot, amit Szofulizérével kötöttek a ra elnökválasztása sok ebben köteleztkommunisták bizonygatják azzal szembeletásznál a liberálisokommunisták most egyezést, mert Dermszétü tevékenység. A megegyezés ny nagy szenzációt ke

HÖL
Exkluzivitások: sálakés gombokban. H
„JOL
Memor

— Egy kapitány hsege Carei határában zalmas autószerencsésön délután, amelymchitoianu Joan, a helypitánya. A kapitány autóján a szomszédos kirándulni és meghit Sternberg László orvotókereskedőt, Iés Im társaság kedélyesen kocsmában, majd Nofoni Gyulával visszai április elseje lévén, fiatalembert, akiket Röviddel az autó eszmeletlenül fekdüt nál mentéshez láttak nyon már nem leh életre keltették és jtonai és polgári ható Tamás Artur városi rendőrfőnök és dr. Pkiszálltak a helyszin állott halált konstátá szállították a kórház boncolta és megállapadás okozta. A korszerencsétlen kapitán láit okozott. A mellé az autó ablakát es nagy ivben a puha f más baja nem törtét

HIREK

**OLCSÓ
LELTÁRI
ÁRAK**
**CONSTRUCTIO
P. UNIRII 31.**

— Maniu a francia és az orosz követeknél. Bucarestből jelentik: Maniu Gyula a napokban megbeszélést folytatott d'Ormeson francia követtel és meglátogatta Osztrówszki szovjet meghatalmazott minisztert.

— Lapedatu miniszter Clujon. Bucarestből jelentik: Lapedatu kultuszminiszter Clujra utazott, ahol a husvéti ünnepeket tölti. A miniszter azután Bécsbe megy, ahol orvosi szaktekintéllyel fogja magát megvizsgáltatni.

— A görög kommunisták felbontották a liberálisok vezérével kötött paktumot. Athénből jelentik: A kommunista párt nyilvánosságra hozta azt a politikai paktumot, amit Szofullisszal, a liberálisok vezérével kötöttek a kommunisták a kamara elnökválasztása alkalmával. A liberálisok ebben kötelezték magukat, hogy a kommunisták bizonyos követeléseit támogatják azzal szemben, hogy az elnökválasztásánál a liberális jelöltre szavazzanak. A kommunisták most felmondják ezt a meg egyezést, mert Demertzisz diktátori természetű tevékenységét a liberálisok türik. A meg egyezés nyilvánosságra hozatala nagy szenzációt keltett.

Hölgyek!

Exkurzívások: sálakban, övekben, zsbókban és gombokban. Harisnya- és rövidaru.

„JOLIE”-nál
Memorandulni 4.

— Egy kapitány halálos autószerencsétlensége Carei határában. Careiből jelentik: Borzalmas autószerencsétlenség történt csütörtökön délután, amelynek halálos áldozata Nichitoianu Joan, a helybeli 88. gyalogezred kapitánya. A kapitány ebéd után saját luxusautóján a szomszédos Ursiceni községbe akart kirándulni és meghívta a kirándulásra dr. Sternberg László orvost, Kalofoni Gyula posztkereskedőt, Iás Imrét és Roóz Györgyöt. A társaság kedélyesen sörözött egy urziceni kis kocsmában, majd Nichitoianu kapitány Kalofoni Gyulával visszaindult autóján Careiba és április elseje lévén, megtréfálták a három fiatalembert, akiket otthagytak Ursicemben. Röviddel az autó elindulása után a többiek gyalog indultak a néhány kilométeres utnak. Careitől 3 kilométernyire a carei Papirgyár közelében remülten vették észre Nichitoianu autóját kerekével felfelé egy kőtör villanypózna mellett. Az autó alól kilátszott a kapitány eltorzult arca, pár méterre az autótól eszméletlenül feküdt Kalofoni Gyula. Azonnal mentéshez láttak, de Nichitoianu kapitányon már nem lehetett segíteni, Kalafonit életre keltették és jelentették az esetet a katonai és polgári hatóságoknak, akik közül dr. Tamás Artur városi főorvos, Rațiu Sándor rendőrfőnök és dr. Pellin ezredorvos nyomban kiszálltak a helyszínre, ahol már csak a beállított halált konstatálhatták. A holttestet beállították a kórházba, ahol négy orvos felboncolta és megállapította, hogy a halált fuladás okozta. A kormánykerék felszorult a szerencsétlen kapitány torkáig és azonnali halált okozott. A melléte üllő Kalafonit kitérte az autó ablakát és azon keresztül esett ki nagy ívben a puha földre s rázkódáson kívül más baja nem történt.

Az emberi szervezetben is van munkamegosztás

Az élő testben minden szerv és az ezen szervet alkotó millió és millió sejtecske csak azt a munkát képes elvégezni, amire berendezett. Vannak izomsejtek, idegsejtek, csontsejtek, a máj sejtjei, stb., stb., valamint az ezen sejtek által alkotott szövetek. A szövetek alkotják az idegrendszert, izomrendszert, véredényrendszert, ezekből rekrutálódnak aztán az egyes szervek, amelyek mindenike bizonyos meghatározott munkát végez. Most már, hogy ennek a komplikáltnak látszó, élő gépezetnek hajtó és mozgató erőt épségben fenntarthatassuk, tökéletes idegrendszerre van szükségünk. A világhírű „Gastro D.” gyógyszer, amely kimondottan a központi és a vegetatív idegrendszerre hat, rövid kúra után megszünteti a migréneket, ideges gyomorbajt, álmatlanságot, stb., sőt 10—15 éves gyomor-, epe-, vese- és májbetegségeket is tökéletesen kigyógyít.

A „Gastro D.” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszerész, Bucaresti, Calea Victoriei 124. Vidékre Lei 130 utánvétel küldi.

— A kínai kormány csapatok győzelme a kommunisták felett. Pekingből jelentik: A kínai kormány csapatok elfoglalták Ping-Yang városát, miután levették a kommunistákat, akik egy hete ostromolták a várost.

— Rio de Janeiro felé érkezett a „Hindenburg” léghajó. Hamburgból jelentik: A Hindenburg kormányozható léghajó ma reggel Rio de Janeiro felé érkezett.

Dr. Perl Ottó írja:

A „Perlott” fogpép és szájviznek, melynek gyártását az Egger-gyár vette át, biocénikus hatása a régi, izét azonban sikerült nagyszerűen feljavítani, a fogpép most hófehér, erősen habzik és kiváló mentha ízű, a szájviz kristálytiszt, tartósan üdítő. Gyógyhatásuk a régi!!

— Felmentették az amerikai nemzeti szocialisták egyik vezérének gyilkosát. New Yorkból jelentik: Nemrégiben történt, hogy egyik előkelő newyorki szállodában revolverlövéssekkel megölték dr. Friedrich Gebhardt ismert német kémikust. A tettes, Vera Strett, az áldozat volt titkárnője azt állítja, hogy Gebhardt egyike volt a nemzeti szocialista propaganda amerikai irányítóinak. Az esküdtszék felmentő ítéletet hozott.

— Bányadát, levett, dolgozni képtelen egyénekkel reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet a bélmozgást csakhamar megélénkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabadabb teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József viz gyomorsavas szellemi munkásoknál, neurastheniás emberekkel és betegeskedő asszonyoknál is rendkívül jótékony hatást fejt ki. Az orvosok ajánlják.

— Egy elhagyott autó három rejtélyes halottja. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt a Chisinau-Vasile Lupu országoton a hatóságok három oszlásnak indult hullára találtak egy autóbán. A nyomozás megindult a titokzatos eset ügyében, de annyi máris kiderült, hogy az autó számtáblája hamis volt.

— Ezer lakásos Blockhaus-ot építenek Bucarestben. Bucarestből jelentik: A Carol-park közelében óriási Blockhaus-ot fognak építeni, amelynek 1000 lakásában az egyes minisztériumok tisztviselőit helyezik el. A ház építésére egy külföldi vállalat tett ajánlatot.

— Meghosszabbították a vacaresti börtön vesztegzárát. Bucarestből jelentik: A vacaresti börtönben újabb kiütéses tüszű megbetegedés történt. Ennek következtében a vesztegzárt meghosszabbították és nem engedik szabadon azokat a foglyokat, akiknek büntetése lejárt.

**Gombásodás ellen!!!
Salétrom ellen!!! „FLINTKOTE” Shell-gyártmány
Vizesfal ellen!!!**

A mai idők legtekélyesebb és legideálisabb szigetelője, mindenre köt, még vizes falra is. Felvilágosítást ad „IZOLETERN” Cluj, Str. Regina Maria 22. Telefon: 1508.

— Félmillió lej kaució ellenében szabadlábra helyezték Ciulley mérnököt. Bucarestből jelentik: Ciulley mérnököt, miután már az este folyamán letétbe helyezte az 500.000 lej óvadékot, azonnal szabadlábra helyezték.

— Kiáradt a Volga. Moszkvából jelentik: A Volga folyó kiáradt és számos község viz alá került. Az ár Jaroslav városát fenyegeti.

— Házasság. Farkas Nusi, Cluj és dr. Halász László, Alba-Iulia, e hó 5-én házasságot kötöttek.

— Mérlegkészítésre vonatkozó banktanács utasítások magyarul Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandulni 24. Ára 50, vidékre 60 lej (postabélyegben).

— Halálhíradás. Sighet-i tudósítónk jelenti: Sighet zsidóságát súlyos gyász érte: meghalt Szmuk Judáné, született Salamon Fáni. A megboldogult mintaképe volt a vallásos, szentéletű nagyszonyoknak, adakozása, karitatív tevékenysége miatt nemcsak a városban, de a környéken is igen nagy tisztelet vette körül. Március 31-én temették el, szokatlanul nagy részvét mellett. Koporsójánál előbb férje, akivel hatvan évig élt boldog házasságban, majd dr. Danzig főrabbi tartott a könnyel megfűtött gyászbeszédet. A megboldogult nagyszonyban Szmuk Márton nyersbőrnagykereskedő édesanyját, Schöngüt Hugó gözsütődetulajdonos anyósát, Szmuk Dávid, budapesti bőrkereskedő és Szmuk Lajos, oradeai kereskedő, valamint igen kiterjedt rokonság gyászolja.

Convocare

Banca de Credit Mărunt si Economie S. A. Târgu-Mureș, cu onoare convocă pe onori acționari la VIII-a adunare generală ordinară anulă din 1935 care va avea loc la 12 Aprilie 1936 ora 10½ a.m. în sala palatului cultural evreesc.

Ordinea de zi: 1. Raportul Consiliului de Administrație referitor la anul de gestiune 1935, stabilirea bilanțului și distribuirea beneficiului net. 2. Raportul Comitetului de Cenzori. 3. Descărcarea Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzor. 4. Fuziunea. 5. Alegeri. 6. Eventuale propuneri.

Observațiune: Atragem atențiunea on. acționari, că numai acei pot lua parte la adunarea generală, cari au primit dela casieria institutului adeverință despre achitarea totală a acțiunilor lor până la 31. XII. 1935. Eventuale propuneri se vor putea discuta la adunarea generală numai în cazul dacă acestea au fost înaintat în scris presedimției până la 10. IV. 1936. — Bilanțul, contul de profit și pierdere, precum și raportul cenzorilor se pot vedea în localul institutului între orele oficiosa. În caz de incapacitate de deciziune adunarea generală se va ține în ziua de 19. Aprilie 1936 a. m. la orele 10½ în același loc, care va decide însă fără privire la numărul celor prezenți.

Târgu-Mureș, la 3. Aprilie 1936.
Direcțiunea
Băncii de Credit Mărunt si Economie S. A. Târgu-Mureș.

TESTA
AZONNAL-CSILLAPÍT
INFLUENZÁNÁL
HÜLÉS-NÉL-GÖRCÖK
IDEGZSABA-FEJFÁJÁS
KAPHATO MINDENUTT

Pop Virgil hangversenye elé

Április 8-án, szerdán este 9 órakor tartják meg Pop Virgil és Edmondo de Vecchi mester együttes hangversenyüket a román Opera színpadán. Pop Virgil csak rövid ideje érkezett haza Párizsból, ahol Enescu mester keze alatt néhány hónapon keresztül dolgozott. Mostani hangversenye tehát már a hegedűművészek egy magasabb fejlődési fokát fogja bemutatni. Műsorának központjában a Karłowitz hegedűverseny szerepel, amelyet Clujon még nem mutattak be. Karłowitz fiatalon, autószerencsétlenség következtében elhunyt. A zeneszerző, a mai idők egyik legnehezebb és legszebb hegedűkoncertjét komponálta, amelynek bemutatása zenei élmény lesz a cluji publikum számára. Az előadás tisztaságát és szépségét garantálja, hogy Pop Virgil ezt a számot Enescuval tanulta be és hogy a kíséret Edmondo de Vecchi vezényletével játsza a zenekar.

A program egyébként is rendkívül nívónak ígérkezik. A zenekar Rossini halhatatlan Tell Vilmos nyitányával vezeti be a műsört, majd pedig Karłowitz H-moll hangversenye következik. Utána Căteanu: Motto perpetuo című művét játsza Pop Virgil, ugyancsak zenekari kísérettel. Szünet után a műsor a következő: Vitali Ciocanna, Corelli Leonard la Follia, Kreisler: Tambourin-Chinoia, Wieniawski: Scherzo-Tanantallea, M. Ravel: Tzigane.

A műsor második felében zongorán Boskovic Sándor kíséri Pop Virgilt. A műsort Mascagni: Fritz barát című operájának nyitánya zárja be.

— Pataky Sándor festőművész kiállítása, a közönség fokozódó érdeklődésére való tekintettel, kedd estig marad nyitva.

— Doktorrávatás. Szombaton, folyó hó 4-én Neuländer Zoltán, a cluji orvosi fakultáson, az összes orvostudományok doktorává avatták.

— Két és három lejes gyufa lesz április 15-től. Bucarestből jelentik: Április 15-én a Plugar-cigaretták megdrágulnak 4-ről 5 lejre. A jövőben kétféle gyufát fognak árusítani: 2 és 3 lejes dobozokban.

של פסח **BECK-KAVÉ** של פסח

49 ÉVE MINDEN ÖNÉRZETES CSALÁDNÁL HASZNÁLJÁK

UJ KELET Legújabb hírek

A timisoarai diákok ki- vonultak a kongresszusról és elutaztak Targu-Muresről

Cafóliák Duca emléktáblája meggyalázásának hírére, a diákok „mindössze” Duca gyilkosait éltették. Polizu-Micsunesti képviselő nyilatkozata a sinaiai incidensről. Duca öccse a történetek miatt kilépett az Inculiet vezetése alatt álló lapusnai liberális pártból

Egy áldiák szélhámos és a targumuresi zsidó kereskedők

Bucuresti, április 4. A timisoarai diákság visszalépett a kongresszus munkálataitól. Lucian David, a timisoarai diákszervezet elnöke ilyértelmű nyilatkozatot küldött a targumuresi kongresszus vezetőségének és még ma éjjel elhagyta a várost. Egyébként még kb. 500 diák utazott el Targu-Muresről.

Mi történt Sinaián?

Targu-Mures, április 4. (Az Uj Kelet tud.) Kevés esetben volt annyira jogosult a társadalom felhőrdülése és megbotránkozása, mint most, a tg.-muresi diákkongresszusra igyekvő diákok sinaiai tüntetéséről jött jelentések után. Az történt, hogy a liberális kormány a saját volt pártelnöke és saját volt miniszterelnöke gyilkosaihoz azonos politikai elveket valló csoportnak adott kongresszusra engedélyt és ez a politikai csoport még ennek tevéjebe — mint ahogy az első hírek jelentették — meg is gyalázták a volt pártelnök és miniszterelnök emléktábláját. A felháborodás országsszerte olyan nagy volt, hogy a kormány nyilatkozatban volt kénytelen elítélni a történeteket és erélyes vizsgálat bevezetését ígérte.

Az új kommunikék

A közvélemény a vizsgálat megindításának reményében lenyelte a címzetszavakat és durva kegyeletlenségnek ezt a megnyilatkozását is, a kongresszus azonban folyt tovább. A kormány pedig látva, hogy sehogyan sincsen jól: a kongresszista diákok meggyalázzák Duca emléktábláját és ugyanakkor a kongresszus megtartása elé semmiféle akadályt nem gördítettek, újabb közleményt adott ki, amely ha lehet, még megdöbbenőbb, mint az egész fenti fantasztikus történet. A második hivatalos közleményben a kormány megcáfolja azt, hogy a Duca-emléktáblát és a fölötté levő keresztet meggyalázták és megállapítja, hogy a sinaiai pályaudvaron az étterem előtt csak írgató beszédek hangzottak el és mindössze Duca három gyilkosát éltették. A vizsgálat folyik és a bűnösök elnyerik méltó büntetésüket — állapítja meg a hivatalos közlemény. Mindössze tehát csak az történt, hogy Duca gyilkosait éltették, ami egészen nyilvánvalóan

a gyilkosság büntetésének feldiszerése megjelölés alatt ismert jogi fogalommal és büncselekménnyel egyenértékű.

Mi természetesen nem lehetünk papábbak a papánál és nem oktatjuk ki a liberális kormányt, miként védje meg volt elnökének emléktábláját. Mindössze csak kíváncsian és őszinte szkepticizmussal várjuk, hogy azokat, akik írgató beszédek tartottak a sinaiai pályaudvar éttermében és Duca gyilkosait éltették,

valóban felelősségre fogják-e vonni a Mironescu—Marzescu törvény értelmében, politikai merénylet feldiszerésének büntetéseért.

Rend van Targu-Muresen

Targu-Mures, április 4. Szombaton délelőtt a diákkongresszus folytatta az egyes fakultások jelentésének tanulmányozását. A diákszervezet szombaton délelőtt beszédeket intéztek a kongresszus résztvevőire és felhívták őket, ne állják alá rendbontásokkal a keresztény diákszervezet presztizsét. A kongresszus egyébként holnap este véget ér, a diákság vezetői viszont elhatározták, hogy miután a kongresszus a kiadott szabadjegyek még há-

rom napig érvényesek, egyes erdélyi városokat meglátogatnak.

Egy szélhámos és a zsidó kereskedők Szombaton délután a diákokból megalakult „kongresszusi rendőrség” megállapította, hogy Hustin Alexandru 24 éves katonaszökevény zöld fasisztaingbe öltözve egyetemi hallgatónak adta ki magát, végigjárta a tg.-muresi kereskedők egy részét és különböző özegeket csalt ki tőlük a diákság élmezése számára. Így a cukorkagyártól 4000 lejt, Brekler kereskedőtől 1500 lejt, Izrael péktől 1000 lejt, Kohn Mártontól 2000 lejt, Krausz kereskedőtől 2000 lejt csalt ki. A diákkongresszusi rendőrség elfogta Hustint, súlyosan megverték, majd átadták a hatóságoknak.

Egy gárdista diák öngyilkossága Pénteken egy Stanculescu nevű bucaresti egyetemi hallgató öngyilkosságot követett el Tg.-Muresen. Állapota súlyos. Stanculescu öngyilkosságát a gárdista diákság körében uralkodó nézeteltérésekkel magyarázzák.

Polizu-Micsunesti képviselő nyilatkozata

Polizu-Micsunesti képviselő, aki mint ismeretes, interpellálni akart a kamarában Duca meggyilkolása ügyében, Beza nyílt leveléből kifolyólag, a sinaiai állomáson történtekről ezeket nyilatkozta az Adeverulnak:

— Ugy vélem, hogy másodízben követtek el gyilkosságot, ezáltal erkölcsileg az ellen, aki valaha I. G. Duca volt. Nem tudom

Ma, vasárnap a Royal Mozgóban nagy kettős műsor egy helyéért

I. ZARANDOKUT A SZENT ATYÁHOZ. Premier. Egyetlen hiteles film, mely bemutatja a Vatikán várost, valamint a pápa őszent ségét. II. KISMAMA, fész.: GAÁL FRANCI. Előadások kezdete: Vatikán: 3.15, 6, 8.20, 10.30, Kismama: 4.30, 7, 9.20 órákor. — Vasárnap délelőtt 10-kor egyetlen és utolsó előadás: Az IGERET FÖLDJE c. filmből. Minden jegy 15 lej.

Kritikussá vált újra a politikai helyzet Spanyolországban

Lemond Zamorra köztársasági elnök?

MADRID, április 4. (Rador.) A politikai helyzet a parlament tegnapi viharos ülése következtében újabb kritikussá vált. Zamorra elnök nem oszlatja fel a parlamentet, mert már két ízben élt ezzel az elnöki jogával. Így tehát lehetségesnek tartják az elnök lemondását is. Azana miniszterelnök kijelentette, hogy a belső rendet mindenki szemben meg fogja védeni.

Olasz repülőgépek bombázták az addis-abebai repülőteret

Déli irányban nyomulnak tovább az olaszok. Diredeauát és Dzsizsigát is bombázták az olaszok

Addis-Abeba, április 4. (Rador.) Ma délelőtt öt olasz repülő jelent meg a főváros felett és bombákat dobott le a repülőterre. Egy abesszin repülőgép kigyulladt. Az olaszok szét akarták rombolni a drótnélküli táviróállomást, de nem sikerült. A légielhárító ágyuk tűz alá vették az olasz gépeket.

Hivatalos olasz hadszíntéri jelentés szerint április 3-án az első hadtest folytatta előnyomulását déli irányban. Az alpesi divízió érintkezésbe lépett az ellenséggel és szétszórta a császári gárda még életben maradt csapatait. A délután folyamán a Chesad-Ezbatól délre fekvő összes hadállásokat az olaszok elfoglalták, miáltal az ellenség az Agumberta-szoroson keresztül hátrahívott, az olasz repülők által folytonosan bombázva és gépfegyvertűvel elárasztva. Az ellenségnek súlyos veszteségei vannak. Több-

Szép husvétii
ajándéknak
csak

„IRIS”

porcellánárut
vegyen.

Olesó, szép és finom.

Gyári lerakat: Cluj, Str. Memorandului 22.

másként elképzelni, mint úgy, hogy ilyen ocsmány gesztust csak a legelembb erkölcsi érzelmeket nélkülözö csavargók csoportja követhette el. Nem akarom elhinni, hogy diákok voltak képesek megszensteleníteni a nagy Duca emléket és nem tudom feltételezni, hogy a visszahatás ne éppen a diákság kebeléből induljon ki, amelynek köré biztosan néhány felelőtlen huligán férközött. A Sinaiában történeteket minél nagyobb nyilvánosságnak kell megismernie, hogy kinyíljon a szeme az igaz, öntudatos és tanulni-kész, sokszor szegény nélkülözö diákoknak, másrészt, hogy a közvélemény tájékoztatva legyen azon metódusokról, amelyeket magukat a nemzeti irányzat vezetőinek kiadó társaság használ.

Egyébként a Sinaiában történetek miatt Grigore Duca képviselő, az elhunyt fivére levelében közölte Dinu Bratianuval, a liberális párt elnökével, hogy nem maradhat tovább a lapusnai tagozat tagja, amit Inculiet belügyminiszter vezet. A jövőben is hű katonája marad a liberális pártiak, de nem kíván tagja lenni a lapusnai szervezetnek.

Május 1-én megindul a Prága—Cluj—Iasi— Moszkva repülőjárat

Bucuresti, április 4. Caranfil légügyi alminiszter nyilatkozott a sajtónak a légügyi alminisztérium tevékenységével kapcsolatban megszavazott két új törvényről. Az aviatikai alapot 250 millióval növelik, az elmúlt évvel szemben, mint építkezésekre és főleg a polgári lakosság védelmének biztosítására fognak fordítani. A rendes aviatikai büdjet 107 millióval emelték fel, amiből lakásokat fognak építeni a repülőterek közelében a tisztak és altisztak számára és más az aviatika fejlődését szolgáló célokra fogják fordítani. Május 1-én átadják a forgalomnak a Prága—Cluj—Iasi—Moszkva légijáratot. Tervbe van véve egy Bucuresti—Constana éjjeli járat és öt új repülőter építése.

197 paragrafus 5 perc alatt

Bucuresti, április 4. A kamara utolsó ülése még a román törvényhozásban is szokatlan rekorddal zárult. Az ipari és professzionális oktatásról szóló törvényjavaslatot, amely 197 paragrafusból áll, a plénum rekordidő alatt, — 5 perc alatt — szavazta meg. Természetesen, hogy ilyen körülmények között a szavazó képviselőknek alig volt sejtelmük arról, hogy voltaképpen milyen szakaszokat szavaztak meg.

Goga Octavian Blank Arisztid estélyén

Bucuresti április 4. Tegnapi este fényes bankett volt Blank Arisztidnál. Az előkelő vendégek között volt Goga Octavian, a Keresztény Nemzeti Párt elnöke és neje is.

A hírhez kommentár nem kell. Önmagáért beszél Goga Octavianról és — Blank Arisztidről is.

A hadügyminiszter vizsgálatot indít a Pomponiu-ügyben

Bucuresti, április 4. Paul Anghelescu tábornok hadügyminiszter értesülve az Ilie Lazar által a Pomponiu—Vasilu Cluj perben tett vallomásról, vizsgálatot rendelt el az igazság megállapítására.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. ayomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT